

(ప్రతి సంవత్సరము రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘపు అధ్యక్షుని పదవికి ఇతరుల నానుచులను నేను పేర్కొను చుంటిని. గత సంవత్సరము నేను రాజీనామా ఇచ్చితిని గాని ధృష్టబలదరుల కగ్రీవముగ కొరకుచే నారాజీనామాను ఉపసంహరించి కొనవలసి వచ్చెను. అధికారుల నిరత్యాసము వల్ల యీ రాష్ట్రీయ సంవత్సరాని కార్యక్రమము చక్కగ కొనసాగలేదనువాదమున కెట్టి ధౌరవములేదు. ఈ కార్యక్రమమునందు సంపూర్ణ విశ్వాసము గల అధికారులుగ నున్న ప్రదేశములందు నిర్మాణ కార్యక్రమము చక్కగ కొనసాగలేదనుటకు ఎన్నియో నిదర్శనము లున్నవి. ఈ విషయమై వాదప్రతివాదముల సూపుట నాకంత శ్రమ ఇష్టములేదు. నావలెనే కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునందు విశ్వాసములేనివారు తక్షణము రాజీనామా ఇవ్వవలయుననియు

పాశ్చాత్య రాజ్యతంత్రము

నూతన జర్మను ప్రభుత్వ స్థాపన

(వి. ఎన్. శర్మగారు వి. ఏ. వి.టి)

గత 20, 30 సంవత్సరముల నుండియు, సాంఘికోద్యమ తత్వము క్రమేణ పాశ్చాత్య ఖండములందు వ్యాపించి సాగినది. ఉద్యమ వ్యాపనమునకు నాయకులు ఆయా ప్రభుత్వముల కలనను, ప్రజలచేతను అనుభవించిన కష్టము లన్నియును చెప్ప నవసరము. టాలుస్టాయి, క్రొవాత్కిను గాంధీ బోలెడు లిసెను మొదలగు మహాత్ముల పరిశ్రమలన్నియుల కలిపినచో, ఈ కష్టములు ఫలనికని చెప్ప నక్కరలేదు గదా! బోలెపా సంగారంభము వరకు, ఈ సాంఘికోద్యమము నిపురకపైన విచ్ఛేదన, ప్రజల మనంజుల కలకర దెబ్బలందును గాని, సర్వ స్వాతంత్ర్యములో ఒహిలంగముగ విహించుటకు మాత్రము తగినంత అంశాశ్రమ చిక్కినదిగాదు. యాదృ మియోద్యమమునకు చాలవరకు కేటాత యాచిచ్చిది. ఇది యెంతయో శుభసూచకము గదా!

ఇంతవరకును పాటకపు జనాంగమును శతశ్రావ్యుల వలె చూచుచు నలువిధములగు బాధలు కెట్టుచుండిన ప్రభుత్వములు, లక్ష్యపుత్రులు తమ కైరీతీయమును గుర్తించి సాగిరి. రాజకీయ విషయములలో గాని ఆర్థిక సాంఘిక విషయములలోగాని, మానవ సంఘమునకు సంబంధించిన అన్ని విషయములలోను, శేదపాటికి నైతికము సమానాస్థము గలదని గ్రహించి, వారికిట్లు సమానాధిని సారంధించిరి. ఈ యోద్యమము ప్రస్తుతము యెవ్వరాజ్యమున ఎంతవరకు ప్రజలకు సౌఖ్యము కలుగ చేసిదియు, పటికలను చుట్టెమున్న వాందరికిని విడితేమే గదా! జర్మను రాజ్యమున నైతికము ప్రజల మనంజులలో నది నూతన వికాసమును ప్రబుత్తింప చేసింది. ఈ యోద్యమ ప్రచారమే, జర్మను రాజ్యమున తన యుండినయెడల ఆ రాజ్యపు పరిస్థితులు మరేదేమియును నుండేదో గదా!

నూతన జర్మను రాజ్యప్రకాశికను తయారు చేయుట లోకైతము, ఆదేశపు రాజనీతికోవిదులు, ఈ సమస్యలను గ్రహించిరి. ప్రజలు కడుపారతిన తిండిలేక, కట్టెట్టలేక నికసిండుటకు తగిన ఇల్లులేక పలువిధములగు కష్టముల ననుభవింతుమందు పరిస్థితులలో వారి నుద్ధరించుటయన్నామని చాటుచు గోరుచుటుమీద కోరిక బోటును కలుగగా, సామాన్య ప్రజలకింకను అనుభవర బాధలు గలుగజేయు నూతన ప్రభుత్వ ప్రకాశికలవని లాభలాభములను జర్మను రాజ్యతంత్రములు బాగుగ గుర్తించిరి.

సాంఘికోద్యమము రాజకీయ కష్టమునకు పూర్వమునను నైతికము ప్రజల ఆర్థిక పరిస్థితులను బాగుపరుచుటకు చాలవరకు పనిచేసియున్నది. ఆదేశపు ఫాక్టరీల నిబంధనలను, ఉపకార వేతనముల ప్రకాశికలను కాంతియగ చనివిన సావియటుపద్ధతి ప్రకారము జర్మనువారు ఎంతవంత తమ యభీప్రాయమును కొనసాగించుకొన నిశ్చయమై కోరి తెలియగలదు. దేశమంతటను పనివాండ్రు సంఘము లుండుములు. వీనికి తమ కార్యవిధానమును నిర్ణయించుకొని దానిని నిర్వహించు ముగా కొనసాగించుకొనుటకు తమ కాన్య విధానమునకు భంగపాలు గలుగ జేయవచ్చునని భగవద్రముగ తేలుచుండుటకు తగిన ఆర్థిక కారణములు గలవు. క్రొత్త ప్రభుత్వము జర్మను దేశములో సంస్థాపింపబడిన ప్రారంభదినములలో, ఈ పాటక సంఘముల ఆర్థిక కారణములను ప్రభుత్వమువారే తై కొనుటకు చాలవరకు ప్రయత్నించిరి. ఆదేశమునందలి సాంఘిక వాదులు దీని కంగీకరింపక నూతన ప్రభుత్వముతో పోరాడవారని పోరాడిరి. తరువాత, అనగా 1919 నది మార్చి నెల, ఈ విషయమును ప్రభుత్వమువారికిని, సాంఘిక వాదులకును రాజీపడిరి. పాటకపు జనసంఘములను నైతికము, నూతన ప్రభుత్వపు ప్రధానాంగములుగ గ్రహించి, వానికి సర్వస్వాతంత్ర్యముల నిచ్చుటకు ఈ రాజీనమగరించి ప్రభుత్వము వారంగీకరించిరి. ప్రభుత్వ ప్రకాశికయందలి అయిదవ నూత్రమున నైతికము, మానవుడు సుఖవంతముగ తన జీవిత యాత్రను గడపుటకుగాను ఉపలంబించవలసిన స్వామ్యపద్ధతుల నన్నిటిని, అకలంబించుట ప్రభుత్వ సంస్థాపనముయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యమని కంఠాపథముగ చాటిరి. ఈ యుద్దేశ్యములను కొనసాగించుటకు, ప్రభుత్వమువారు సామ్రాజ్యాధిక సంఘము జోకదానిని స్థాపించిరి. ఇందు, దేశమునందలి నానావిధములగు

కార్యాధికమును కొనసాగించుటకు ఇతరులకు అనకాశి మివ్వ కలయుననియు కొరుచున్నాను. అసహాయోద్యమసూత్రములను సంప్రదర్శముగ ఆచరణయందునువారే అన్ని రాష్ట్రములందును కార్యగ్రామ సంఘములందు ఆధికారులుగ నుండు సీటి శీఘ్ర కాలములోనే కలుగునని నమ్ముచు యీ రాజీనామా లేఖను ముగించుచున్నాను

వృత్తులకు సంబంధించినవారికి ప్రాతినిధ్య మిచ్చబడినది. ప్రభుత్వము వారు కాననసభలలో ప్రవేశపెట్టు కాననముల చర్చించి, తమ ఆభిప్రాయమును ప్రభుత్వమువారికి నివేదించుటకు ఈసంఘమువారికి ఆధికారముగలదు. ప్రజల ఆర్థిక పరిస్థితుల బాగుపరచుటకుగాను, ఈ సంఘమువారే స్వయముగా క్రొత్త చట్టములను తయారుచేసి, ప్రభుత్వమువారికి పంపవచ్చును. ఇట్టి చట్టములపట్ల ప్రభుత్వము వారెట్టి విమర్శలనుచు చూపక, ప్రజాప్రతినిధుల కాననసభయగు రెవ్ స్టాగుకు తక్షణమే సమర్పించి తీరవలయును. కాననసభలో, ఇట్టి చట్టములపట్ల చర్చ జరుగుకాలవలెను, ఆర్థిక సంఘమువారు తమ ప్రతినిధుల నాపథకు ప్రత్యేకముగ బంపి, దాని కనుసూలముగ సభలో వాదనల నలుపుటకు స్వాతంత్ర్య మిచ్చబడినది.

ఇప్పుడీ సామ్రాజ్యాధిక సంఘమునందు 826 గురు సభ్యులుగలరు. నేను మైని నూచించుచుంటున్న, వీరిలో, కూలివారల, ప్రభుత్వోద్యోగుల, కర్షకుల, ఉపాధ్యాయుల, వారు పీఠన శీల, అన్ని వృత్తుల ప్రతినిధులు గలరు. ఈసంఘపట్ల ఇంతవరకు ఎన్నియో జరిగినవి. ప్రభుత్వమువారికిని ప్రజలకుగల వివాదములను కర్మాగారపు యజమానులకును, కూలివారలకు గలవైరములను ఎన్నిటితో ఈ సంఘమువారు స్వాధీనకంఠముగ పరిష్కరించి, అన్ని వృత్తుల వారికిని అన్యోన్యమైతిని కలుగజేయుచున్నాను. వీరిసభలకు ప్రభుత్వోద్యోగులనునైతికముచిక్కెముచు సభవారి సర్వలలో పాల్గొనుచు, అన్ని విధముల సహాయము చేయుచుండును.

ఈ సంఘమేకాః, కూలివాండ్రుసంఘములు, కర్షకసంఘములు, యజమానుల సంఘములు, అవి యివి యనశీల, అన్ని వృత్తులవారికిని సంబంధించిన సంఘములు దేశమంతటను గలవు. సామ్రాజ్యోద్యమమును కొనసాగించుటకుగాను, వీరికి సర్వస్వాతంత్ర్యముగలదు. ఒక్కొక్కసంఘము, ఆ సంఘసభ్యుల వృత్తికి సంబంధించిన చర్యక సంఘముతో సంప్రదించు కొనుచుండి వచ్చును. ఇదియుగాక, కూలివాండ్రును, వారియజమానులకును అన్యోన్యమైతి పెంపొందుటకుగాను, ప్రత్యేకసంఘములు గలవు. వీరిలో ఇరువృత్తుల ప్రతినిధులసంఖ్య సమానముగ నుండును. కూలివాండ్రు వేతన నిర్ణయము, అనుదినము కూలి వారకు కర్మాగారములలో చేయవలసిన పని కాల పరిమితి నిర్ణయించుట కర్మాగారమునకు క్రొత్తగా ఎట్టెట్టి యంత్రాగారమును తెచ్చించిన బాగుగనుండును. ఉపకార వేతన నిర్ణయము పనిచేయుటకు క్రొత్తవారి నెవరినైన కర్మాగారమునకు చేర్చుకొనవచ్చునా, కూలివాండ్రు సౌఖ్యముగ నివసించుటకుగాను ఏ విధముగ కట్టడములకట్టిన బాగుగ నుండును. మొదలగు కూలివారియొక్కయు వారి యజమానులకు సంబంధించిన అన్ని విషయములను ఈ ప్రత్యేకసంఘములు నిర్ణయించుచుండును. ఈ సంఘములు కర్మాగారములనై యజమానుల ప్రతి సంవత్సరమును ఎంతెంత ధనమును కెట్లుబడి కెట్లుచున్నదియు వానివలన కర్మిలు పోను లాభమెంత వచ్చుచున్నదియు, దాని నేరీధముగ వ్యయపరచిన, ఇరువృత్తుల వారికిని శ్రేయోదాయకముగ నుండు సమ విషయముల చర్చించవచ్చును. వీరు చేయు తీర్మానము లన్నిటిని కార్యసూచమున కెట్లుబడుటగాను ప్రభుత్వమున కనుంధముగ కార్యాధికారి యొకటి గలదు. ప్రజలను సర్వవిధముల సహాయముచేయు సంకల్పించుకొనిన ప్రభుత్వమువారు, ఆర్థిక సంఘ ప్రతినిధులు చిరస్మృతిగాలుగదా; మన దేశమున నీ పరిస్థితుల చెప్పడు కన్నులార గాంచెదమో చూడవలయును.

ప్రభుత్వ కార్యములనన్నిటిని విమలవంతముగ కొనసాగించుచున్న వారు ప్రభుత్వోద్యోగులు. వీరి సహాయము సానుభూతి లేనియెడల ప్రభుత్వ మెంతయో అరాజకముగ నుండేదేదేదా! రాజకార్య నిర్వహణమునందు భుగిలని వీరికి ప్రఖ్యాతిగలదు. రాజకార్య విషయములను చేర్చుకొననభిలషించు వారందరును, వీరి యొద్ద కాలము కిక్కిరియు బసిన చాలును. రాజ్యాంగ విషయములలో తగిన కిక్కిరి బడచుటకు ఈ దేశమునకు ఇతర దేశములందు వచ్చు యువకుల సంఖ్య ఇంతెంతయని చెప్పతరముగదా! ఈ విషయమున తగిన కిక్కిరి నిచ్చుటకు జర్మను దేశమున యెన్నియో విశ్వవిద్యాలయములు, కళాశాలలుగలవు. ఈ సర్వకళాశాలలో రాజ్యాంగ తంత్రము ఆర్థిక, సాంఘిక కార్యములు విద్యార్థులు తగ్గుక చదివి తీరవలయును. ఈ దేశమున ఆధికారులకు, దేశోపకార విషయముల పట్ల ఎంతయో స్వాతంత్ర్యము గలదు.

జర్మను ప్రభుత్వ ప్రకాశికను చదివినవారికి ఆదేశము వారు తమ ఆర్థిక, రాజకీయ, సాంఘిక పరిస్థితులను బాగుపరచుకొనుటకు ఎంతవరకు ధృఢసంకల్పమై నది బాగుగ తెలియగలదు. రాజ్య ప్రకాశికలో పారపాలులు కొన్నియుండినయొండవచ్చును. ప్రజల శ్రేయోదాయమునకు సర్వవృత్తుల బద్ధకంకణము వహించిన రాజ్యము ఈ కాలమున జర్మను సామ్రాజ్య మనియే యని చెప్పవచ్చును.

జర్మను ప్రభుత్వమువారు తమముఖ్యోద్దేశ్యముల నిలెంతవరకు కొనసాగించి ఇతర దేశముల వారికి ఆదర్శులగుదురో మనము అత్యాతురతో చూడవలసియున్నది. అచ్చటి రాజనీతి కొవిదుల అభిప్రాయము నిర్విముక్తముగా కొనసాగించుటకు భగవానుడు తోడ్పడు గాడి!

మహారాష్ట్ర పక్షము

బాల్గోలి కార్యక్రమము

[ఇండియను సోషియలు రిఫార్మరు]

అసహాయోద్యమమునకు సంబంధించిన కాననసభలు, కోర్టులు, పాఠశాలల బహిష్కారము అంబుండవలయునని మహారాష్ట్ర కాంగ్రెసు పక్షమువారు కొరుచున్నారు. అయినను బాల్గోలి కార్యక్రమమునందలి ప్రధానాంశములు స్వరాజ్యసాధనమున కెంత యుఖ్యములూ వీరు గమనించుట లేదు. లోకమాన్యకు గొప్ప విజ్ఞానవంతుడును పరిపూర్ణ దేశభక్తి గల వాడయ్యును, జాతీయ సమస్య యందు సాంఘికోద్యమ తత్వ భాగమెంత ప్రాముఖ్యమో చక్కగ గ్రహించలేదు. సాంఘిక ధర్మము, సాంఘిక సమత్వము, ఆధారములుగ లేని రాజకీయ జీవితము అకార్యతను విషయమును విరంధిగ గమనించలేదు అన్ని విధముల జాతి అభివృద్ధి కాంచవలయునని వాదించిన రాజకీయ గారికిని లోకమాన్యగారును గల భేదమిదియే! ఈ కారణము కల్లనే మహారాష్ట్రపు బ్రాహ్మణతరులు యీ జాతీయోద్యమమునందు చేరక యుండిరి. స్వరాజ్యము పొందుటకు బాల్గోలి కార్యక్రమము తప్ప గత్యంతరము లేదను వాదమును త్యజింపించు, లోకమాన్యని విమర్శలయందు లోకమాన్యని ఈలోపము కనుపడుచున్నది. సాంఘిక రాజకీయ ఉద్యమములకు ఆభేద్యమగు సంబంధ మేమిచ్చి ఒక్క కార్యక్రమము తయారు చేయుటకల్ల మహాత్ముని మానవ్యస్థి నిశేదమును చున్నది. అసహాయోద్యమము ఒక ఆపద్యమని చెప్పవచ్చును. కాని భారత రాజతంత్ర ప్రావీణ్యోన్నత్యమును బాల్గోలి కార్యక్రమము ప్రకటించుచున్నది. అహింసా, బోల్గోలి కార్యక్రమము వందలి అంశములు, స్వదేశి (మిల్లులూ గడ్డలూ సహజ) ఇవి జాతీయోద్యమమునందు ముఖ్య భాగములుగ నుండగలవు. మిగిచారుల కిట్టి సాంఘికోద్యమ దృష్టిలేదు. కపటముతో నిండిన పాశ్చాత్య త్ర్య రాజకీయ జీవితమే వీరికి ఆధారము. జాతీయత యందు సాంఘిక రాజకీయ భాగముల సుదన్వయము, కార్యగ్రామ కార్యక్రమమునకే కుదిరినది. అయినను యీ యంశములతో కూడ అసహాయ ధర్మములు కొన్ని చేర్చబడియున్నవి. ఈ అసహాయోద్యమము ప్రస్తుతము ఆంధ్ర ప్రాముఖ్యత వహించుటలేదు. శీఘ్రకాలములో అసహాయధర్మములు విస్తరింపబడును. కాంగ్రెసు అభివృద్ధి చెందవలయునని కొరు వాందరు ఇందులకు తగు ప్రయత్నములు నలుపవలెను.

విదేశపు గోదామఃపంట పరిస్థితులు

విదేశములయందు గోదామఃపంట పరిస్థితులను తెలిసికొనుటకు చాల మనోహరముగ నున్నయది. ఉత్తరార్ధగోళములో అంతటను పండిన కృతంతు కొన్ని దేశములందు 1922 లో పండినది. రషియాలో తప్ప ఈ దేశములందును పంట 39,5000000 లక్షల-మెట్రిక్-టన్నులు పండినవి. 1922 లో 369000000 లక్షల టన్నులు పండినవి. నూటికి 7 చొప్పున మోచు పండినది. ఇంత విస్తారముగ పంటుటకు బ్రిటిషు ఇండియాలో పండిన పెద్దపంటయే కారణము. ఈపంట 1921 వంట కంటె 28000000 లక్షలటన్నులు ఎక్కువ యునైటెడ్ స్టేట్సు లోనూటికి 3 చొప్పున పూర్వముకంటె ఎక్కువపంటుని అందనావేయబడినది. యూరప్షియను అందనాలు 1921 అందనాలవర తగినవి. బెల్జియం, బల్గేరియా, స్పెయిన్ పిక్లండు గ్రీసు, హంగరీ బోలండు దేశములు 1922లో 72000000 లక్షల టన్నులు పండినవి. 1921 82000000 లక్షలు పండినవి. ప్రాండులోజాకొమానపు వ్యవసాయదేవుడగు పరిస్థితులు బాగుపడినవి. ఇటలీ జెకో స్లావియాలోగూడ బాగున్నది. బల్గేరియాలో చాలాబాగున్నది. రుమేనియా, సెర్బు, కోటుస్లేవోనియా రాజ్యములందును గూడ పంటలు బాగున్నవి. వడగండ శుపాను వెనుగారి వీచినను కనడాపంటగూడ బాగున్నది.

ది 11-8-1922 సంచిరం లేదని భీమవరం తాలూకా

చ్చినిండకొలను కాపురములన్ను దేశభక్తులన్ను అయిన ప్రముఖ ఆచార్య వెంకటేశ్వరగారు తమ కొమారుని హనుకరణ మహోత్సవసమయమున ఖడ్గమస్త్రధారుడై స్వరాష్ట్రనిధికి 40-00 ల సంత్సవముతో నిచ్చిరిని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

జమ్మలమడుగు అన్యోన్యసహాయ కార్యక్రమిని, లిమిటెడ్డు కంపెనీలో చాలామంది చందాదారులు తమపేర్లను కట్టించుచున్నందున 1922 సంచిరం ఆగష్టు నెల 13 లను నిర్దిన సంవత్సరపు జనరలు మీటింగులో కంపెనీ స్వేచ్ఛగా సమాప్తిచేయవలసినదిగా తీర్మానించబడినది. అని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

జూ బు లు

కాకినాడలో రుల కొక విజృంభి

ఆంధ్రదేశమున కలహపుల హిందీభాషాప్రచారము చురుకున్నది. మనకాకినాడయందు హిందీప్రసక్తియే కాక రాష్ట్రమున జాతీయవిద్యాలయమునందు మాత్రము బాలరు హిందీ పఠ్యసింపచున్నారట. కాని పాఠశాలలో శిష్యులకు హిందీ చూపుటలేదు. మొదట ఈపురమందలి వైశ్యభావముల కొందరు హిందీప్రచారకార్యాలయమునుండి ప్రచారకుని యొకని పంపించిరి. ఏకాగ్రములచేతనే నేమి మనపురములంత శ్రద్ధ తీసికొని భాష పఠ్యసింపలేరే. భాషాభిలాష గలవలన కట్టి క్షుణ్ణముగలదు. హిందీనేర్యుకొనగారు యువకులగుటచేత హిందీని మహావనధరు పోయి యానందించెను న్యాయవాదులు గలరు. అట్టివో మనమిట్లు పేర్కొనగలమునకు న్యాయముగాదు.

ఈనెల 21 వ తారీఖునాటి రాత్రికి, హిందీభాషా విషయమై ఆంధ్రదేశమునందు సంఘాతము జేయుచున్న, రామ భోగగారు కాకినాడ రానున్నారు. వారు జాతీయ విద్యాలయములలో నిలువ. 22 వ తారీఖున కూడ నిక్కడనే యుండును. కానీ పురముల వారిని కలసికొని ఈప్రజామున కత్తుర హిందీభాషావ్యాప్తికి దగు ప్రయత్నముల గావించు రని నమ్ముచున్నాము.

దినసహ సత్యనారాయణ

అజీవిచారకర మగు మరణము

కొంజాపట్టా శ్రీగాతులం కాపురముల నియోగములలో బహిరంగములను దగు తగులపాడు హుండా ప్రాప్తయింట్ల మిక్కిలి భాగ్యవంతుల కీ. కే. రావుబహదూర్ తిమ్మరాజు వెంకటేశ్వరరావు పంతులుగారి పుత్రులు వెంకట సూర్యనారాయణ పంతులుగారు సంవత్సరమునండి యజ్ఞిర్వోగముచే రాధాపరమ మూడుమాసములక్రిందట బౌద్ధధర్మ జేయుటకు వెళ్ళిరి. వెంకటేశ్వరరావుపై, గతి బుధవారం (9-8-22) రాత్రి 10 నిమిషములకు స్వర్గములెరిగి వెలుపుటకు గడు చింతింపచున్నాము. వీరి వయసు యిరువదియేడు కన్నక ములు.

వీరికి చిన్నవయసునందే పిత్తవియోగము లిట్లనది. చిన్న నాటినుండి వీరి ముగ్ధులవలన, బంధుమిత్రులతో నష్టనాశితము. అతిథి సత్కారములతో తృప్తి తాతలకు వీరు వెనడియ లేదు. విషమయమునందు కచ్చిను, అతిథి ఆభ్యాసములకు భోజన సదుపాయము జేయుచు, వైదికులకు వాసికముల నిచ్చుచు భాగ్యవంతుల పొందిరి.

వీరు కొన్ని దినములు సహకారపరమసంఘమున కభ్యుదయముగా నుండిరి. శ్రీగాతులం సేవాసంఘ సమితి స్థాపించుటకు వీరే కారకులు. భావంతలై నప్పటికి, నిర్యతలై తనతోడి సభ్యులతో ప్రతియంట బుట్టుకట్టుట, చందాలు ప్రోగుజేయుట కొఱకు, దిరుగుచు, బీదల కన్న దానము జేయుచుండిరి.

వీరి తండ్రిగారు కట్టించిన పురమందరము (బౌద్ధవార్) నకు, వారు స్థాపించిన పుస్తక భాండాగారమున మహాధ్యక్షులుగా గలరు సంవత్సరములనుండి యుండిరి.

వీరు పురపాలకసభ్యులు (మ్యునిసిపల్) సంఘమున కుపాధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

ప్రస్తుతము శ్రీగాతులం శిర్కా జాతీయోపసంఘమున కభ్యుదయముగా నుండిన. ఇద్దరు (స్వని పాట్నాలు) దేశీయ స్థాపించి యువకుల చేయచుండిరి. గతవత్సరమున జరిగిన (శ్రీగాతులం) గంగాచందల జాతీయోపసంఘము జయప్రదముగా జరిగి సభ్యులందరికి వీరే తమయింట భోజన సదుపాయములను జేసిరి. అదియుగాక నిరుపకచ్చిన నిరాకరణవారులకు భోజనాదికములు గలగజేయుచు వీరి కట్టుముల సుదృఢములై వీరే కారకులైరి. ఇదాం మనము ప్రచారకులందఱు తెలియంట కాపురముండిరి.

బంధువులనుండి వచ్చుచుండగా, రామదాసు గోపాల కృష్ణయ్యగారు, శ్రీ గంపలగూడెం తుమారరాజువారు నామ కాలవలసలో బంధింపబడి లగునపుడు, ముందుగా దామెవెల్లి, వారికి వలయు భోజన ఫలహార సదుపాయములు (నూపరింబెం గింబు, కత్తెర్ల నడిగి) జేసిరి. ఇక హిందీమై యిట్టి కార్యములనేకములు జేసిరి.

పురస్కారమున హోస్టలుకు సమీపము, శ్రీగాతులం, బంధువుల ప్రచారకుల లక్ష్మణులపుడు, రిమాండులోనున్న కాలమున వారికి భోజన పదార్థములు వీరే పంపిరి. అసహ్యోదయమున వీరు నిలవకుటకున నిద్రపోవుచున్న శ్రీగాతులం నివాసమున, “పుద్గు, నిరాకరణోద్యమము” అనుమాట నిలిచియున్నదను టిటికోయై కీ గాజాలను.

అనేక విద్యార్థులకు విద్యావిధానము, అన్నదానము వీరు జేసిరి.

ఇట్టివారికి చిన్నకేసముల (28 సంవత్సరముల ప్రాయమున) ఆకాలమరణము సంభవించుట కదుంగడు విచారము.

అర్చనై, 14-8-22 } యి. సూ. ప్రకాశ రావు.

కమ్మ మహాశయుల కొక సంతోషవార్త

కందరు పురమందు నేను మహారాష్ట్ర కొమ్మారెడ్డి పట్టాభి రామయ్యగారిని దర్శించి వారితో బంధువంతు విద్యాభిలకు వనతి గృహమునుగురించి మాట్లాడగా వారు అతిసంతోషముతో యీ పురమందు కందరికూ మొకటియింటుట చాలా ఆకర్షణని మహారాష్ట్ర బొల్లినేని నారాయణస్వామి నాయుడుగారి, కానుమిల్లి కేశవ రావుగారి గలుగుతుని, మాట్లాడి వారు ముగ్ధులను, బంధువంతు కమ్మ మహాశయసంఘోపసంఘము నికటియింటుటను, ఆ సంఘము తరపున ఒకవనతి గృహమును సరిపాటించుటను, స్థిరపరుచుకొని, 15-8-22 తేదీ ఉదయము ముర్రాశ్రీ రాజా వాసిరెడ్డి వాసుదేవ చూడా మాజీకృష్ణసార బహద్రువారి అభ్యుత్తరక్రింద గభవజరి, ఉపసంఘమునకు ముర్రాశ్రీ ఉన్న వ నుబ్బయ్యగారు అభ్యుత్తరమును, ముర్రాశ్రీ చెలకూరిపద్మనాభశ్రీసార రావుగారు ఉపాధ్యక్షులుగను, ముర్రాశ్రీ కొమ్మారెడ్డి పట్టాభిరామయ్యగారు కొకభ్యుత్తరమును, ముర్రాశ్రీ బొల్లినేని నారాయణస్వామి నాయుడుగారు కార్యదర్శిగను, ముర్రాశ్రీ చిరుమామిళ్ల వెంకటక్రీష్ణ నాయుడమ్మగారును, ముర్రాశ్రీ యార్లగడ్డ పిచ్చయ్యగారు న్ను, ముర్రాశ్రీ వాసిరెడ్డి శివారాయయ్యగారును, ముర్రాశ్రీ రాజా వాసిరెడ్డి వాసుదేవ చూడా మాజీకృష్ణసారబహద్రుగారును, ముర్రాశ్రీ కానుమిల్లి కేశరావుగారును, ముర్రాశ్రీ వేమూరు వెంకయ్యగారును కలసి కార్యనిర్వాహకసభ్యులుగా యేర్పడి పలు సంఘములు స్థాపించిరి. ఈసంఘముతరపున యీ దినమున ఒకవనతి గృహమునుకూడ స్థాపించి, ముర్రాశ్రీ కొమ్మారెడ్డి పట్టాభి రామయ్య గారిని, మావరింబెండెంటుగా ఎన్నుకొని వారు దయతో నంగీకరించిరి. సంఘము యొక్క పురోభివృద్ధికి ముందంజవేసి యీ కార్యమును చేసిన వై వారలకు కమ్మ మహాశయ సంఘము తరపున నేను వందనము లర్పించుచున్నాను.

సూరపనేని వెంకయ్య చౌదరి

కమ్మ మహాశయ సంఘ కార్యదర్శి

ప్రభువు ఆంధ్రదేశ గోరక్షణ (అహింస) మహాసభ

ద్వితీయ అప్పిక్యత పాఠవిమోచన సభ

చతుర్థ ఆంధ్రదేశ ఆదిమాంధ్ర మహాసభ

ఈసభలు యీ సంవత్సరమున రాజమహేంద్రవరములో గాని గుడివాడలో గాని శిష్యులకు మాసంతమున జరుపబడును, ఆయా సభలతోపాటు తదనుగుణములగు ప్రదర్శనములకూడ జరుపబడును. వీరికన్నిటికి విశేష ద్రవ్యోపకర్తయ్య ప్రముఖుల సానుభూతి సహాయములను అవసరము నిరుపేదలకు ఆది మాంధ్రులు యీ మహాకార్యమున సాధించుటకు ఉదాత్తభావులును భూతదయాకురులగు ఆగ్రజాతులవారయొక్క సహాయమునైనను దీనదయాకుడను పరమేశ్వరుని యందును భారముంచి కృషిగల్గుట కుద్యమించియున్నారు. ఇట్టివారిని ప్రోత్సహించుట ఆగ్రజాతుల యొక్కయు మరితరులయొక్కయు విద్యుక్త ధర్మమై యున్నది గనుక తమ సంఘమునుండి ప్రతినిధులను పంపియు 1 రూపాయకువైన తమకుతోచిన యెంత విరాళమైనను పంపియు ఆదిమాంధ్రుల పరిశ్రమలకును సంఘాభివృద్ధికిని పరసంక్షేమకును సంబంధించునట్టి ప్రదర్శనకర్తృత్వములను పంపియు సర్వవిధములతోడ ప్రార్థించుచున్నాము. ఈ యుద్యమములో వీరికి తమ సహాయము వినియోగింపుచుని వ్రాయుచు గోదావరీ తమ సహాయమును వినియోగింపబడును. కాలక్రమధి విశేషములేదు గనుక వెంటనే తమ సహాయము అపేక్షించుచున్నాము. విరాళములు మొదలగునవి యాదిగున చిరునామాకు పంపగోరెదము. “ఇట్టివారు” పేరున్న గాథ సేవాశ్రమము గుడివాడ” కృష్ణాజిల్లా.

సుంద్రు వెంకయ్య

కుసుమ వేంకట్రామయ్య

కుండ జోగయ్య

మునుగంటి వెంకట్రావు

నూనూరు రామచంద్రరావు

సేవాశ్రమము } గుడివాడ

ప్రభుమనోరథునిసభ

భరణిఖండవాసులగు హిందువు లెల్లరు గోవులయందు క్షత్రిగలిగియుండుటయు గోహింసకు చింతిల్లుటయు సనాతనధర్మమైయున్నది. తండ్రినలె వ్యవసాయముచేసి ధాన్యోత్పత్తిచే ఆహారము నొనగూర్చుటకును, తల్లివలె తీరముల నొసగి ఆకలి దప్పల దీర్చుటకు నేకమనివలె బండ్లులాగి మార్గాయా సముదర్శియు వైద్యునివలె మృతి, గోహింసములచే గోగనివారణచేసియు దర్శియలకు దాతవలె పాలనమ్మి, యడ్డపమ్మి బండ్లుదోలి బ్రతుకు జీవనోపాధుల నొసగియు మానవుల ప్రాణములను రక్షించుచున్నది. గో భూమరపత్తికథలయందు సర్వ వ్యాపకుడగు శ్రీమన్నారాయణుం డంతర్యామియై వర్తించుచు మానవ సంక్షేమ మొనరించుచుండును గనుక “గోహింస మహాపాపకమును భగవద్గోధము నని శ్రీ మహాభాగవతము చాలుచున్నది. భారతదేశమం దనేకవొట్ల గోరక్షణశాలలు స్థాపించుచున్నది. బాంబాయి, అమృత్సర్ మ్యునిసిపాలిటీలవారు, గోమాంసవిక్రయమును రద్దుపరచియున్నారు. అగ్రజాతులు మిన్నకున్నను గోమాంసభక్షకులని నిందాగోపితలగు ఆదిమాంధ్రులకి ఇమ్మహాకార్యమునకు బూనుచున్నారు. ఆపృష్ఠికి, సహకారము, నిరాకరణము జప్తివ, రాజీయకక్షులలో కొంత ఆభివృద్ధి యభేదమున్నను గోరక్షణ (అహింస) విషయము మాత్రము యే సమస్యలోను చేరనిదిగుటచే యే కత్తి... చేసిన హిందువులకు గాని ఎట్టి అభిప్రాయ భేదముండనేరదు.

అహింస, భూతదయాది సర్వణముల కాటకప్రయోగ గోరక్షణ భారమును అగ్రజాతులు బూని మమ్ముల నామార్గమున వెల్లుట విద్యుక్తధర్మమైయున్నది. గోవులయందు హిందువులు క్షత్రిగలిగియుండుటయు అట్టి గోవుల నే మహమ్మదీయు క్రైస్తవులు వంటి మాంసము దినుటయు అందరికి తెలిసిన విషయమే. అయితే అపవిత్రులు అనినకులని మాపించి మామచేయుటచే మున్న గోహింస పాపకారణమని భయపడుచు సత్యవైది గోవులనుచంపక చేచ్చిన గోవులమాంసముమాత్రము తినుచుండిన మాలలు మతాంతరులై గోమాంస భక్షణము మా మత ధర్మమని చెప్పుచు గోవులజంతువుల గడంగి, యేగొంతును జంతును లేకుండ గోమాంసభక్షణము చేయుచుండుటచే గోవధ నాటి నాటికి కోట్లకోలాది వృద్ధి జెందుచున్నది. వివిత్రతనకును అహింస సాక్షులము నవలంబించి భూతదయాకురనిఖండంతరములయందు భాగ్యినిగొన్న భారతీయులు హిందువులు (అందు అగ్రజాతులవారు) పంచముల యంటరాని తనమును తోలించి నేడబాహ్యులగు మతాంతరుల వారినుండి తప్పించిరని గోహింసకు నిజమగు దుఃఖమును పశ్చాత్తాపమును వెల్లడించినవారు గోహింసాపహవామున కడ్డుపడినవారు నగుదురు గనుక గోరక్షణ హిందూ మత సంతక్షణ యగుచున్నది. గోరక్షణ శరణాలయము గోభూము గోవిందాంతరాలు స్థాపించుటకును బలహింములై సట్టియు గోగ పీడితము లగునట్టియు ఆహారములేక కృషింపుచున్నయు కట్టిలబానిసుండి తప్పింప బడిన గోవుల పోషణార్థమై కొంత ద్రవ్యోపకర్త ఆస్యవసరమై యున్నది. గనుక ఉద్యోగులు రైతులు వర్తకులు శ్రీచుంతులు జమీందారులు రాష్ట్ర, మండల జిల్లా తాలూకా గ్రామసంఘములు, పరపతి స్థాని, పురపాలక సంఘములు హిందువు దగు ప్రతి ఆంధ్రుడను ద్రవ్యసహాయము నొసగియు ప్రజనిధుల నుండియు సభ జయప్రద మొనరింప జేచుచున్నాము.

సేవాశ్రమము } సుంద్రు వెంకయ్య
గుడివాడ } కుండ జోగయ్య

కార్మిక సమస్యలు

బాంబాయి, ఆగస్టు 17:—విల్కు కళాశాలలో కార్మిక సమస్యలనుగూర్చి యువనాగినియచు బాంబాయి లేబరు కమిషను పిండ్ల పి. రాజుగా కిల్లునుడివిరి.

కార్మికవిషయములలో కానములను తొందరపడి జేసిన ఉపద్రవము గల్గును. స్థానికపరిస్థితులనుబట్టి కానములను జేయవలెను. ఆంగ్లేదేశపు కానములను మనదేశములకు అనువర్తించేయరాదు. ఈవిషయములలో నిదానముగా నెమ్మదిగ పనిజేయవలెను. పనివారిడకు ముజరానుగూర్చి బాంబాయి ప్రభుత్వమువారు 51 మందితో యోచించిరి. సిద్ధాంతములో యేమియు భిన్నాభిప్రాయము లేనిమాట నిశ్చయము. అసలు విషయముల కష్టములతో నూనుకొన్నవి. ఆకష్టములు స్థానికప్రభుత్వమువారికే తెలియవలెను. సంగతిసందర్భములను పర్యాయించిరి జేయకతోందరపడి నెల్లటల్ లెజిస్లేచులో కానములకు గడంగి రాదు. 1829 నుండి 1829 సంవత్సరమువరకు 25 లక్షల ప్రజలకు సరిపోవు గృహవనతి కలగజేసిరి. సగరపారిశ్రామిక పనివారిడకుగూడ కాపురముండుటకు వసతిని యింత్రాలయాభి కారులు కలుగజేయుచున్నారు.

చెన్నపురి ప్రవిడమండల కాంగ్రెసు సంఘము

బహిరంగసభ

15 వ తేదీ సాయంత్రము రాజపురమున శ్రీనివాసయ్యంగారు అధ్యక్షతన సభ జరిగినది. శ్రీనివాసయ్యంగారు అధికేశనవాదకులు, ఎం. కే. ఆచార్య, ఎం. కే. రంగసాహెబ్, పింగారవేలుస్వామి (భువనగిరి) విరావతం గార్లుపాల్గొనిరి.

వాతావరణ సీత

1922-23 సంవత్సరం ఆగస్టు నెల 18-న శుక్రవారము

Table with 6 columns: Time (గంటలు), Wind Speed (వీల గంటకు), Humidity (శాతము), Rainfall (అంగుళాలు), etc. Rows include various weather observations throughout the day.

కర్ణాటకము, పెంట్రులులందు మల్లులు కల్పమున నుండెను. పర్వతప్రాంతములు, మైసూరులందు అధికముగ నుండెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు దొకమాదిరిగ నుండెను. పర్వతప్రాంతములు మైసూరు, పశ్చిమతీరము, స్కూరులందు అధిక యధికముగ నుండెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు తక్కువగ నుండెను. కర్ణాటకము, దక్కను, కర్ణాటకములందు నేడిమి పొచ్చెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు మాన్యులేదు. గంటాను పరిస్థితి తీరమున బంగాళాఖాతమునందు వాయుభారము తగ్గుటచే తుపాను గలిగెను. అందుచే మదరాసున తుత్తరమున వర్ష పడిక మగును.

ఎన్. ఆర్. యు. సామూరు. వాతావరణ కార్యదర్శి.

సానికవార్తలు

మహాత్ముని నిర్వృణధిసము:— ఈలోక సాయంత్రము తిరువళ్ళీకి సముద్రతీరమున బహిరంగసభ జరుగును. కాంగ్రెసువర్గాలు చేర్చుకొనబడును. టంగుటూ ప్రకాశంగారు అధ్యక్షత వహించెదరుని తెలియచున్నది.

చెన్నపురి కార్యరేషు:— పి. వి. వెంకటాచలం గారు రెండవదివిజయ కాన్ఫరెన్సున సామి వెంకటాచలం కెట్టిగారు 11 వ దివిజయ కాన్ఫరెన్సున ఎన్నుకొనబడినట్లు యావాపు కెట్టునందు ప్రకటించబడినది.

హానరరీ ప్రెసిడెన్సీ మాజీస్ట్రేటులు:— సిద్ధి అలక్ష్మందరు ప్రేస్టే, పి. సి. పార్థసారథినాయుడు, పి. వి. యస్. నుందరమూర్తిస్ట్రే, కె. యం. యూసఫు సాహెబులవారు చెన్నపురి నగరమునందు హానరరీ ప్రెసిడెన్సీ మాజీస్ట్రేటుగ పనిచేయుటకు గవర్నరుగారిచే నియమింపబడిరి.

భగవత్కథా ప్రసంగసభ:— 1922-23 సం. ఆగస్టు నెల 20-న తేదీ ఆదివారం సాయంత్రం 4-గంటలకు పట్టణపు పిళ్ళయ్యగారు నిర్వహించు అను కాలక్షేపము తొండమండలము స్కూలుహాలులో తరువడమరుమారు - బ్రహ్మశ్రీ కృష్ణభాగవతుల వాచనన జరిపించబడును.

చెన్నపురి రియల్స్టేషన్ కళాశాల:— కృష్ణాజ్ఞానాంధరి జయంతిపురం రాజుగారు కళారాజీయమున ఆంధ్ర నైద్యగ్రంథపు ప్రతులను ఇవ్వవలసి విద్యార్థుల ఉపయోగాగ్రహణకళాశాలకు బహుమతిగ వ్రాసినది కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు మాకు వ్రాయుచున్నారు.

తిరువళ్ళీకి సంగీతసభ:— వైసభవారి యాజమాన్యమున పురుకొట వాస్తవ్యులగు శ్రీమతి తిలక్గోర్లంకనకాయలంగారు వల్లిపరిణయమున హరిక 19-న తేదీ కనివారం సాయంత్రము 6 గంటలకు తిరువళ్ళీకి వెంకటాచల కెట్టి పిడి 1-న నెంబరు గృహమున చెప్పెదరు.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము:— చిత్తూరులో జరుగనున్న ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ మహాసభకు అన్ని జిల్లాల కాంగ్రెసు సంఘములవారు ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనవలయునని ఎన్నుకొనబడినవారి స్పేర్లబలపాను గుంటూరు నందలి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘపు కార్యదర్శికి పంపవలయుననియు కార్యదర్శిగారు ప్రకటించుచున్నారు.

శ్రీకృష్ణమందిరసభ - ఉపాకల్యాణం:— 24 వ సం. మహా శ్రీజయంతి యుత్సవము:— చెన్నపురి వెల్లువాయనిపేట, వరదాము త్రిశుప్పన్ పిడి, 97, వసంధ్యుల శ్రీకృష్ణమందిరమున 1922 సం. ఆగస్టు నెల 15 వ తేదీ, కనివారము సాయంత్రం 6 గంటలకువైగా, శ్రీమతి, రాజలక్ష్మీదేవిల ఉపాకల్యాణము జరుపబడును.

శ్రీ పుండలికవరదసభ - కాలక్షేపములు:— చెన్న పట్టణం గోవిందప్పనాయని పిడి 62 నెం. పున్నుడి రామయ్యకెట్టి గురుస్వామికెట్టి కంపెనీవారి కార్యాలయమునందు 19-8-22 కనివారమురాత్రి 8 గంటలకు శ్రీరీకేశవులకు పండిత లక్ష్మణాచార్యులవారి శిష్యులగు కృష్ణాచార్యులవారు రామా యాణ కథావళియందలి ఖరవిధ ఆన కథకు హరిక వా రూపము గా జరిగించును.

శుద్ధస్వదేశీ సిరా:— జనగుమ్మి గంగాధరకామస్వామిగారు రెవినెర వాడుము - బ్లూస్టాక్ - మాకార్యాలయము జేరినది. సిరా చాలా బాగున్నది. క్యాంప్లూస్టాక్ సిరాలో సమానముగ నున్నది. కాగితమున తినివేయు గణము లేదు. వానకా రిడినెను అక్షరములు చెడిపోవు. ఇక్కడ పొట్టులులో 8 ధాన్యపు గింజల ఎత్తు సిరాగుండ ఉండును. నాలుగు బోళ్ళుల సిరా అగును. ఖరీదు పొట్టులు బిక్కింటికి మూడు రైసులు మాత్రమే, పోస్ట్ బెక్ వెల్ లో హోమియో సిరా బిళ్ళలు గూడ పీరిడ్ గలవు. రంగుసిరాలు గూడ గలవు. కలయు వారు జనగుమ్మి గంగాధరకామస్వామిగారు, పితాపురం, ఆది వ్రాయవలెను.

సంగీత పాటకచేరి

20 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 4 గంటలకు గోవిందప్ప నాయుడు వీధి యందలి సాంద్య మహాలలో సంగీత పాటకచేరి జరుగును. చంద్రయ్య వైద్యానాథభాగవతకు గారు గాత్రపాట. గోవిందస్వామి పిళ్ళే గారు ఫిటీలు, అలగ నంబిపిళ్ళే మృదంగము, దక్షిణామూర్తిపిళ్ళే కంజీర.

ఒక అరవగ్రంథము ప్రభుత్వమువారిచే నిషేధించబడుట:— మహమ్మదీయు లేవిధమున ప్రవర్తించ వలె, యునో సెయ్యును 'భారతదేశపు మహమ్మదీయులు క్వరాన్షము' అను అరవ గ్రంథమును అప్పుడ ఇజ్రహింగారు ప్రకటించి యుండిరి. ఇందు రాజుదోహ పూరితములగు వాక్యములుండుట చే యీ పుస్తకము నిషేధింపబడినదని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

చెన్నపురి నగరనిర్వాహ సంఘము:— ఉత్తర పశ్చిమ దిశలయందు మవుంటులో, కుగార్తున సెనటాపులోడు దక్షిణముగ పేమియ్యులోడు సరిహద్దులుగ గలిగిన ప్రదేశము నగర నిర్వాహసంఘమువారి వారికి దీక్షనను దుండవలయునని యీసంఘమువారు కోరియుండిరి. నైదాపేట మునిసిపల్ సంఘమువారు మద్రాసు కార్పరేషనువారు యీ సలహాను అంగీకరించిరి. ప్రభుత్వమువారు యీ సలహాను ఆమోదించు ఉత్తరువులను ప్రకటించిరి.

ఉత్తర మద్రాసు హిందూ బాలికాపాఠశాల - చాకలపేట:— వై పాఠశాల నాలుగ వార్షికోత్సవమును బాలికలకు బహుమతులు పంచివెట్టుటకు చాకలపేట ఉత్తరమద్రాసు హిందూ విడిట్ స్కూలులు హానుందు 19-8-22 వ తేదీ కనివారం సాయంత్రం 4 గంటలకు ప్రభు మంత్రి రాజాహనులు యం. యె. యె. యె. సి. యె. యె. యె. గారి అధ్యక్షతకీర్తిం జరుపబడునుగాన అందరు విచ్చేయ ప్రార్థితులు.— పి. స్వామికెట్టి, బి. యె. గౌరవ కార్యదర్శి.

ఫోర్టు నెంటు జారిగ జెటు

ఆగస్టు 15 మంగళవారము
వ్యాయకాళ
జిల్లా కోర్టు మునిసిపు యన్ రాజగోపాల ఆయ్యంగారు కాకినాడనుండి నెల్లూరుకు నువ్వుబడిరి. కట్టరుంచి భాస్కర కెట్టిగారు మదనపల్లి నుండి కోయిలు పట్టికి మార్చుబడిరి.
ఈ క్రింద పేర్కొన బడినవారు రెండవరకగతి మాజీ స్ట్రేటులుగ నియమింపబడిరి (1) ఉమాను అవమను అభిభాక సాహెబు అనంతపురం (2) పాపిసేని రఘులలిరావునాయుడు నెల్లూరు. (3) జి. రామకాంతాచారి గుంటూరు. ఈ క్రింద పేర్కొనబడినవారు బెంచిమాజీస్ట్రేటులుగ నియమింపబడిరి. (1) యెస్. వెంకటరాయ కెట్టిగారు కాలహస్తి (2) ఇస్మాయిల్ పేటు సాహెబులవారు గూడూరు.

అభివృద్ధికాళ
సి. యెల్. బర్తగారు వ్యవసాయ శాఖయందు గవర్నరు మెంటు ఆగ్రికల్చరల్ ఇంజనీయరుగ నియమింపబడిరి.
సి. కె. వీరాస్వామి ఆయ్యంగారు ఆటవీ పంచాయితీల స్పెషలు ఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

సానిక స్వపరిపాలనకాళ
రావులవారు తిక్కాని బాలాజీరావు నాయుడుగారు కృష్ణా జిల్లాలోని అధ్యక్షులుగ నియమింపబడిరి.
కోనూరు వెంకటకెట్టి వెంకట్ర కోటయ్య యె. యె. మెహియూదీ సాహెబు, నరసాపురం యూనియను బోర్డు స్పెషలుగ నియమింపబడిరి.

కాశికలు, బాలపురం గాయదుర్గ తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.
జన్మాజి ఘంటయ్య, కలకర అచ్చయ్య, గుట్టరామయ్య, కవులూరి శోభనాద్రి, సయ్యదు ముర్తజ సాహెబు, పోకల గోవింద రావు నాయుడు నున్నా గంగరాజుగారు ఎలూరు మునిసిపల్ సంఘసభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

విద్య కాళ
మెస్. ఎ. కి. గోబిందూగారు ఉత్తర పశ్చిమ బాలికాపాఠశాలల ఇన్స్పెక్టరుగ నియమింపబడిరి.
యెస్. నీతారాయయ్య ఎ. వెంకటరత్నంగారు - కృష్ణా జిల్లా విద్యాసంఘపు సభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

నైద్యకాళ
డాక్టరు డి. కె. వారాయణ రావుగారు రామపేట నైద్యశాల నుండి గవర్నరు మెంటు వెటర్నరీ నైద్యశాలకు మార్చబడిరి.
సి. వి. కృష్ణస్వామిగారు చెన్నపురి మెడికల్ కాలేజీలో సభ్య ప్రాధుకుడు సహా ముఖ్య నియమింపబడిరి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922-వ సం. ఆగస్టు నెల 18-వ తేది

శుక్రవారము

సంక్షిప్త సభ:

జనాభిప్రాయము

విక్టోరియా పురమందిరమునందు, లాయడు జార్జి గారి ప్రసంగముపట్ల ఆసక్తి చెలుపుటకై నిన్నటిదినము సమావేశపరచిన సభలో సభా నిర్వాహకులు కొనసాగించబడిన తీర్మానము నిరాకరింపబడుటపట్టి, ప్రయోజన విరహితమగు తీర్మానములయందు దెట్టి విముఖత దేశమున ప్రబలియున్నదో విదితమగును. శుష్క-తీర్మానముల గావించుట వ్యర్థకార్యమను భావము సర్వత్ర వ్యాపించియున్నదనుటకు సందియములేదు. తీర్మానమును బలపరచిన రామలింగారెడ్డిగారు సయితము, కేవలము ఆసక్తిని వ్యక్తపరచినంతమాత్రమున లాభములేదనియు, ఫలప్రదమగుచో నవలంబించుట యవసరమనియు నుడిగిరి. సభానిర్వాహకు లీ తీర్మానమునందు దేశకర్తవ్యమెద్దియో సూచించెడి పదములను పొందుబడదనియిరి. లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగమునకు జవాబుగా అన్ని వత్తుల వారును కాంగ్రెసుసభయందు జేరి సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికై కృషిసలుపవలయు నను తీర్మానమును ఉపసాదించుటకు, వి. యల్. శాస్త్రిగారికి అధ్యక్షులవకాశ మొసగెననిరి. అందుచే నాడు మొదటితీర్మానమునకు ప్రతికూలముగ మాటలాడవలసివచ్చెను. సభ్యులలో నత్యధికసంఖ్యాకు లీ తీర్మానమును నిరాకరించుటయందు దృఢత్వమేమియు లేదు. లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగము, కొందరి మనములను కలవర పెట్టియుండవచ్చును. కాని, ఇంతవఱకును ప్రకటనలును, సందేశములును, వాగ్దానములును ట్టుల భంగపరుపబడెనో, ప్రజాభిప్రాయమును వ్యక్తపరచిన దేశభక్తులకు కారాగృహశిక్ష లేటుల ప్రాప్తమయ్యెనో, ప్రజల జన్మ స్వాతంత్ర్యము లేటుల అరికట్టబడెనో గ్రహించిన వానిని, లాయడు జార్జిగారి యవస్థాసము కలవర పెట్టలేదు. ఇప్పటికయినను మనస్సులోనున్న నిజాభిప్రాయమును బయల్పరచినందులకు లాయడు జార్జిగారికి భారతీయులు వందనము లర్పింపవలసియుండును. తెరదొరికి సత్యము పరిస్ఫుటమయి నందులకు వారు సంతసింపవలసియుండును. లాయడు జార్జిగారి వాక్యములందు ఆసందిగ్ధత ఎద్దియులేదు. ద్వంద్వార్థమునకు తావులేదు. ఇందు కారణముగ, లాయడు జార్జిగారి యభిప్రాయములు క్రమమయినవి యని, బాధ్యతగల అబ్జర్వరుప్రతిక వ్యాఖ్యానము జేసియుండెను.

లాయడు జార్జిగారు సామాన్యులు గారు. బ్రిటీషు దేశమునకు ప్రధానమంత్రి. తాము దెలిపెడివాక్యముల కర్థ మేమియో వారు గ్రహించియే బలికి యుండును. సంస్కరణములను రద్దుజేయు భావము దానియందు గనుపించదని, సహాయకార్య దర్శి యగు విటరుటను ప్రభువుగారు పిమ్మట బలుకవచ్చును. రాజప్రతినిధి యగు రీడింగ్ ప్రభువు గారు గూడ రాజోపు సామాన్యశాసనసభలో

లాయడు జార్జిగారి నీ రీతిచే సమర్థింపవచ్చు నని, హిందూపత్రికలో సిమ్లా విలేఖకుడు సూచించుచున్నాడు. కాని, లాభ మేమి? లాయడు జార్జిగారి వాక్యములను తొలగింపలేదు. పరీక్ష యను పదమును లాయడు జార్జిగారు నాలుమారులు పయోగించి సందియమున కవకాశములేకుండ జేసిరి. సంస్కరణముల నెక వేళ రద్దుజేయ రనుకొనుడు. కాని ఈ సంస్కరణములవలన ప్రజాపరిపాలనమున కేనుమంతయును లాభము గలదా? సివిలు సర్వీసు అను ఉక్కు చట్టముపై నాధారపడియుండెడి పరిపాలనము ఎన్నటికయినను స్వపరిపాలనమగునా? ఈ యుక్కు-చట్టమును ఎన్నటికిని తొలగించుటకు వీలులేదని ప్రధానమంత్రి స్పష్టపరచియుండె ఇంకను ఆశ యేమి? ఈ సంగతులను రాజ్యాంగసంస్కరణములను ప్రచురించినపుడే పలుసంఖ్యాకులు గ్రహించి యుండిరి. పంజాబు దురంతములను, కిలాఫత్ సమస్యయు, ఆధినివేశ రాజ్యములందలి భారతీయుల దుర్భరస్థితియు, ప్రజల నమ్మకమును మరింత బలపరచెను. యాచనావృత్తియు, ఆసక్తిప్రకటనమును, పరావలంబనమును జాతీయ హైన్యతను బలపరచునని ఎంచియే, గాంధీ మహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద కాంగ్రెసు సభ సహాయనిరాకరణకార్యక్రమమును విధించెను. ఇందుకు ఫలితముగ ప్రజలు సంస్కరణములను బహిష్కరించిరి. కర్దూ ప్రధానాంశముగ గల నిర్వాణకార్యక్రమమును చేపట్టిరి. సంస్కరణముల ప్రమలోచకులైన స్వల్పసంఖ్యాకులు మాత్రము, మహాత్మునిసంబోధనలకు పెడచెవినిబెట్టి, కొనసాగి సహకారము నవలంబించిరి. కాని, లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగము, అట్టి వారి యాశల నన్నిటి నడియాశల గావించెను. ఇందుకు సంతసింపవచ్చును.

లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగమునకు పూర్వమే సహకారవాదులలో గుసగుసలు బయలుదేరెను. ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము పనిచేయ దని, అన్ని దిక్కులనుండియు ఘోష మొదలిడెను. ఇండియా ప్రభుత్వమునకు రాష్ట్రము లీయవలసిన పన్ను వివరతముగ నుండుటచే సంస్కరణములు భగ్నమగుచున్నవని కొందరును, సైన్యవ్యయము మితిమీరిపోవుటచే దేశాభివృద్ధి సాధ్యపడదని మరి కొందరును విచారించుచుచ్చిరి. తుట్టుతుడకు సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలన మయినను ప్రసాదించబడిన గాని, అభివృద్ధి కవకాశము లేదని తెలుపజూచ్చిరి. ఇట్టి యభిప్రాయములు వెల్లడియగుచున్న సమయముననే, మాంటాగూ గారు రాజీనామా నిచ్చుట యు, సంస్కరణములను మార్పుటకు వీలులేదని విటరుటను ప్రభువు పిమ్మట ఖండితముగ చెలుపుటయంతటకెంత. లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగము బ్రిటీషుమంత్రుల యూహలను సందియమున కవకాశము లేకుండ వెల్లడిజేసెను. ఇంకను ఆసక్తిసభలతో దేశము ప్రాద్దుపుచ్చుట అవమానకరము. లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగమునకు ప్రజ లీయవలసిన జవాబేమి? కాంగ్రెసునందు జేరి, కాంగ్రెసు కార్యక్రమము ననుష్ఠించుటయే. అన్ని పక్షములవారును కాంగ్రెసునందు జేరుట కవకాశము గలదు. దేశీయుల హృదయము నాకర్షింపగల సంస్థ అది యొక్కటియే. కాంగ్రెసు తీర్మానములు దేశమునకు పరమప్రమాణములు. ప్రజల మనోభావములను, కాంగ్రెసుసభ ప్రతిఫలింప జేసినటుల మరియొక ప్రతిష్ఠాపనము జేయజాలదు. కాని, సంస్కరణముల బహిష్కారము నింతటితో విడనాడి శాసనసభలలో జేరుడని బోధించుట మాత్రము వ్యర్థప్రతిక్రియ యని వేరుగ జెప్పనక్కరలేదు. లాయడు జార్జిగారి వాక్యములు ఎన్నిక హక్కులను తొలగించుచున్న మాట

సత్యమే. అతివాదులను ఎన్నుకొనుచో సంస్కరణములను లాగివైచెద మని లాయడు జార్జిగారి వాక్యములు బెదరించుచున్న మాటయు నిజమే. ఇందుకని, వారు శాసనసభలలో జేర నక్కరలేదు.

ఎన్నికహక్కులనేగాదు, సామాన్య మానవ స్వత్వములను సయితము ఆధికారులు తొలగించియుండ, లాయడు జార్జిగారి వాక్యములు అశ్చర్యమును పురికొలుపజాలవు. వాక్స్వాతంత్ర్యము, పత్రికా స్వాతంత్ర్యము తొలగిపోయివి. సభలను కావించుటకు వీలులేదు. ప్రజాభిప్రాయములను నెలిబుచ్చ వలనవచ్చును. ఇష్టమునచ్చిన దాస్తులనయినను ధరింప వీలులేదు. మద్యపానముగూడదని బోధింప వీలులేదు. ఇట్టిస్థితిలో ఎన్నికహక్కు తొలగిపోయిన నాస్పర్యమా? ఎన్నికలనిమిత్త మయినను జాతీయవాదులు సభలజేయవీలగునా? వాటిలో ననేకులు కారాగృహమున లేరా? మరిల ననేకులు పంపబడరా? వీరెవ్వరు లేకుండ జరిగెడి ఎన్నికలు ఎన్నికలగునా? ముఖ్యము, ఈ హక్కుకొరకును, ఆ హక్కుకొరకును పోరాడుటలేదు. హక్కుల నన్నిటిని రక్షించెడి, స్వేచ్ఛను ప్రసాదించెడి స్వరాజ్య స్వాతంత్ర్యము కొరకు దేశము ఆతురతజూపుచున్నది. కడు శీఘ్ర కాలములో స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకు మార్గమెద్దియో దాని నవలంబింపవలయును గాని, లాయడు జార్జిగారిపై గినుకబూని వారిలో డీకొనుటకు బ్రయత్నింప నవసరములేదు. రాజ్యాంగప్రముఖులు సందర్భముల బట్టి పలువిధముల ప్రసంగించుచుందురు. పార్లమెంటుసభయిచ్చుచున్నటుల ప్రవర్తించుచుండును. అధికారవర్గము నింకొకముగ మెలగుచుండును. దేశీయులు మాత్రము, ఈ సందర్భములను లెక్కింప నవసరములేదు. ఇంగ్లండునందలిగాని, హిందూ దేశమునందలిగాని అధికారులేటుల మెలగినను, స్వధర్మము నాచరించుటయే భారతీయుల కర్తవ్యము. స్వధర్మ నిర్వహణమువలననే స్వరాజ్యము సిద్ధిండును. స్వరాజ్యసిద్ధివలన, ప్రజలకు స్వేచ్ఛ చేకూరి ఎన్నికహక్కులే గాక జన్మస్వాతంత్ర్యములన్నియు సిద్ధించును. ఇప్పుడు గావలసినది సంతత కార్యదీక్ష. అధికారుల ప్రసంగముల గని ఆవేశముజూపిన లాభములేదు. క్రియారహితమగు ఆవేశము బుచ్చుప్రాయముగ నశించును. లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగమునకు గినిసి, శాసన సభలలో బ్రవేశించుట ఎటుల వ్యర్థమో, సివిలు సర్వీసు యుద్వోగమునకు భారతీయుల దప్ప మరియొకరిని నియమింప కుండుటకు ప్రయత్నము సలుపవలయు ననుటయు నబలునే వ్యర్థమే.

జాక్యు సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారును, సత్యయూర్తిగారును చివర ప్రతీక్రియను గూర్చి పట్టుదల జూపిరిగాని, దేశమిందునుగూర్చి కాలము వృధపుచ్చజాలదు. హైందవోద్యోగులు నియమితులయినను, స్వరాజ్య సమస్య పరిష్కారముగానేరదు. తక్కుంగల ప్రయత్నముల నన్నిటినిమాని స్వరాజ్య సంసిద్ధి కొరకే దేశము తన యత్నమునంతను కేంద్రీకరింపవలసియున్నది. తడవుసేయుట కిది తరుణముగాదు. దేశ దృఢనిశ్చయము వ్యక్తమగుచో, లాయడు జార్జిగారే వేరు విధమున ప్రసంగింతురు. ప్రజల స్వరాజ్యపు హక్కును గుర్తింతురు. స్వరాజ్యము ప్రజల జన్మస్వత్వము. దానిని తీసివైచుటకు గాని ప్రసాదించుటకు గాని పరులకు హక్కులేదు. స్వరాజ్యసిద్ధి స్వసామర్థ్యముపై నాధారపడి యుండునని ప్రజల లెప్పుడు గ్రహించి తడనుగుణముగ కృషి సలుపుచురో, అప్పుడే వారి మనోరథ మీడేరగలదు. మహాత్ముని నిర్బంధించిన దినమగు నేడు, దేశమందంతటను సభలు జరుగును. ప్రజల నిశ్చయము మరియొక మాట సువ్యక్తమగును. గాంధీ మహాత్ముని

దేశము సంస్కరించును. మహాత్ముని సంస్కరించి ప్రజలు వారి యువదేశమును కొనసాగింపవలయును. కద్దరు వ్రతమును పూర్తి జేయవలయును. శాసనోల్లంఘన సంఘమువారి విచారణ పూర్తియైనది. వారి నిబంధన తర్జునలో తయారగును. నెట్లెంబరు నెలలో కలకత్తా నగరమునందు జరిగెడి ఆఖరి భారత కాంగ్రెసు కమిటీ సభలో ఈ నివేదికమును విచారించి తీర్మానించెదరు. కాని, దేశ మీలోపల నిర్మాణకార్యక్రమమును పూర్తిజేయవలయును. ఇతర సంగతులపై దృష్టిని ప్రసరింపజేయుట కిది తరుణముగాదు. ఈతరుణమున ఉద్దేశమును గలిగించెడి సందర్భము లెన్నియైన తటస్థింపవచ్చును. ఇంత మాత్రముచే చిత్త ముద్వేగమును చెందరాదు. స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగువరకు, నేకదీక్షతో కృషిజరుగవలయును. లేనియెడల, దేశమాతకొర కర్పణజేసిన మహామహుల త్యాగమహిమను ప్రజలు నిరర్థకము జేసినవారగుదురు.

చనిపోయెనా?

సహాయనిరాకరణోద్యమము చనిపోయెనా? లేదని జప్తిను పత్రిక యీ క్రింది వాక్యములలో నంగీకరించుచున్నది. “పాట్నా నగరమునందు సహాయనిరాకరణమును గూర్చి బహిరంగసభలో ముచ్చటించుచు, సహకారము చూపిపోయెను గాని సహాయనిరాకరణము ఎప్పుటివలెనే ప్రజలలో వ్యాపించియున్నదని, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ గారు పలికిరి. ప్రభుత్వము ప్రజల కయ్యప్రముగ నుండు కొలదియు, సహాయనిరాకరణోద్యమము ప్రజలలో వ్యాపించు ననుమాట సత్యము. మాంటాగూగాడిని ఉద్యోగిని జేసినవీడ్పుట లాయడు జార్జి గారిటీవల జేసిన ప్రసంగము, పలుచనయిన నిరాకరణావలంబుల సంఖ్యను బలపరుచుటకు తోడ్పడునను విషయము నెవరును కాదనజాలరు. బ్రిటీషు అధికారుల హృదయమునందు నిజ మగు మార్పు ఒక్కమారు గలిగినవీడ్పుట గాంధీ యను చరులు ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడకుండుట ఎటుల పాప మయ్యెనో, హిందూదేశము తన పాదములపై తాను నిలుచుటకై జేసిన కొలదిమేలును సయితము తొలగించుటకు జేయుచున్న ప్రయత్నములను నిరోధించుటకు సహకారవాదులు తమ బలము నంతను నుపయోగింపనిచో నదియు నటులనే పాప మగును. జాక్వరు జాకాసనుగారు చెలిపినటుల, ప్రజల జన్మస్వత్వములపై దండెత్తునపుడు, తిరుగుబాటుగాని, సహాయనిరాకరణముగాని, మరి యేది యయినను సక్రమ మగును. అయినను, యూరపు ఖండమునందు స్వల్పరాష్ట్రముల స్వాతంత్ర్యము కొరకు పోరాడిన బ్రిటీషు జాతి, భారతీయుల నిట్టి స్థితిలోనికి దింపదని భావించెదము.” పైవాక్యములందు, నిరాకరణోద్యమము చావలేదనియు, అది యింకను బలపడుచున్నదనియు, జన్మస్వాతంత్ర్యములకు భంగము కలుగుచున్నపుడు సహాయ నిరాకరణము గాని మరి యేయితరసాధనము గాని క్రమమగుననియు సూచితుమగుచున్నది. అనుభవము మీదగాని ఏసంగతియు చెలిసిరాదు. తనకు సరాసరి గ సంబంధింపనంతవరకు సహాయనిరాకరణోద్యమమును జప్తిను దూషించినది. తన యనికికే భంగము గలుగుస్థితి తటస్థించినపుడు, సహాయనిరాకరణావలంబనము సయితము జప్తినుకు వాంఛనీయ మగుచున్నది. ఏయవసరముచే నయిననేమి, దేశమంతయు సీమార్గము నవలంబించినపుడు, నిరాకరణము త్వరితముగ సఫలమై స్వరాజ్యము సుప్రతిష్ఠిత మగుననుట కెమిసరియము గలదు?

ప్రాన్న మొండిపట్టు విశ్రమండలికి యుద్ధమునందా గలిగిన విజయము, ప్రాన్న తలద్రిప్పివైచెను. సాధ్యాసాధ్యములను గాని, యుక్తాయుక్తములనుగాని గమనింపక పైలాకువలె నష్టముక్రింద తాను గోరిన ధనమంతయు జగ్గసి ఇచ్చివేయవలయుననియు లేనియెడల, బలవంతముగ నయినను సామునంతను గుండెదననియు, ప్రాన్న ముమ్మరపుట్టు బట్టియున్నది. లండనులో నిటీవల జరిగిన సమావేశమునందు, బ్రిటీషువారును ఇటలీవారును ఎంతవరకు సామురాబట్టుటకు సాధ్యమో తెలియజెప్పిరి. కాని, ఫ్రెంచి మంత్రి యగు పాంకేసుగారు వినిపించుకొన రయిరి. జర్మనీదేశము బుద్ధిపూర్వకముగ దివాలా ఎత్తుచున్నదని ఫ్రెంచివారియభిప్రాయము. పాంకేసుగారిట్లుడలవలన, లండనుసమావేశము భగ్గుమయ్యెను. పర్యవసాన మేమియుదేలక, ప్రతినిధు లెవరిగృహములకు వారు చనిరి. నిన్నటిదినము నష్టపరిహారపుసంఘము కూడి యుండును. అక్కడగూడ ఫ్రెంచివారి పట్టుదల కొనసాగనిచో, ఫ్రెంచివారు ప్రత్యేకచర్య దీసికొందురు. యూరపుమునందు జర్మను వినియోగ, పన్నులను, గనులను, అడవులను స్వాధీనము జేసికొందురు. పైనికులబలముపై ఫ్రెంచివా గాధారపడుచున్నారు. ఫ్రెంచివిజృంభణమువలన ఎట్టి యిక్కట్లులు వాటిల్ల నున్నవో తెలియదు. యూరపుఖండపు పునర్నిర్మాణముకొరకు జనోవా సమావేశమును కూర్చగ, ప్రాన్నదేశము అడ్డుగలిగించెను. అందుచే నాసమావేశము భగ్గుమయ్యెను. మరల నట్టిసమావేశమే హేగునందు గూడెను. అందును ఫ్రెంచివారడ్డుపడి, దానిని ప్రయోజనశూన్యముగ జేసిరి. ఫ్రెంచివారి యుద్దేశమేమియో ఇప్పుడు వెల్లడియైనది. శత్రువుల నుండి లాగవలసిన ధనము నంతయు లాగనిది, యూరపుఖండపు పునర్నిర్మాణమునకు ప్రాన్నదేశ మంగీకరింపదు. యూరపు సంగ్రామము మిలిటరీ సమును నశింపజేయుటకు ఉద్దేశింపబడినను, అయ్యది నశించుటకు మారుగ వృద్ధిమగుచున్నది. పునర్నిర్మాణమునకు బునాదులే గురురనపుడు, ఎన్ని సమావేశముల నేర్పరచిన నేమి, ఎన్నిసంఘములను నెలకొల్పిన నేమి? ముందుగ హృదయము నందు మార్పు గలిగిన గాని, యూరపుఖండము స్వస్థత జెందనేరదు.

జయిలుల స్థితి కలకత్తా ప్రెసిడెన్సీ జయిలులో ఏప్రిల్ 26 వ తేదిన అల్లరులు జరుగుటయు, తొమ్మిది మంది ఖయిదీలును ఒక వార్డరును చనిపోవుటయు అనేకులకు గాయములు తగులుటయు సాతకు లెరింగిన విషయమే. అందును గూర్చి చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారు విచారణ జేసి నిబంధన పంపగ, బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు తమ యభిప్రాయమును చెలిపిరి. ఈ యల్లరి కంతకును సన్నిహితకారణము ప్రధానపువార్డరు ఖయిదీ నెంకేని కొట్టుటయేయని, బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు స్థిరపరచిరి. ఖయిదీలందరును ముందుగ యోచించుకొని అల్లరులకు పాడిరిను సిద్ధాంతమును నమ్మక, పాడ్డువార్డరు చర్యయే ఇందుకు హేతుభూతమయ్యెనని ప్రభుత్వమువారు తలంచుచున్నారు. సార్జెంటుగారి యింటి నుండియు, పోలీసు వైద్యశాలనుండియు చెల్లమిడి నుండియు ఖయిదీలపై కాల్పుట న్యాయము గాదని మేజిస్ట్రేటుగారు రభిప్రాయపడిరి. ఏలనన, ఇక్కడ నుండి కాల్చినవారు పారిపోవుచున్న ఖయిదీలపై కాల్పుటకు మారుగ దాగుకొనుటకు వచ్చినవారిపై కాల్పుటకు పాల్పడిరిని, మేజిస్ట్రేటుగారి యభిప్రాయము. ఇంతయగాక, రిజర్వ్ గార్డు వచ్చుటకు

కారణమయిన ఈలను ఊడక బోయినచో ఇంత ప్రమాదము జరిగెడిది గాదని వీరి యుద్దేశము. మేజిస్ట్రేటుగారి యభిప్రాయమును ప్రభుత్వమునూ రంగీకరించుటలేదు. సార్జెంటు గృహమునుండి కాల్పుట న్యాయము గాదనునంగతి సహేతుకముగ లేదనియు, కాల్పు జరుగనియెడల ఇంకను విశేషజననష్టము గలిగియుండెడి వనియు, ప్రభుత్వమువారు తలంచుచున్నారు. మేజిస్ట్రేటుగారికిని, ప్రభుత్వమువారికిని, ఎట్టి యభిప్రాయ భేద మున్నను, ఒక విషయము మాత్రము స్పష్టమయినది. పాడ్డువార్డరు ఖయిదీనికొట్టినటుల ప్రభుత్వమునూ రంగీకరించుచున్నారు. అది తప్ప నియు ప్రభుత్వమువారు జెలుపుచున్నారు. ఇంతటి ఘోరస్థితికి, వార్డరుని చర్య కారణ మయినను, అతడు పారబాటు జేసెనని మాత్రము గవర్నరు గారు భావించి, యతనిపై చర్య దీసికొన నిరాకరించిరి ఇందుపై వ్యాఖ్యాన మవసరములేదు. జయిలు పరిస్థితులను గ్రహించుట కీసంగతి యొక్కటి చాలును. జయిలుల సంస్కరణ మొంత యావశ్యకమో వేరుగ జెలుప నక్కరలేదు.

దేశాటనము

[ఆంధ్ర ప్రదేశ్]

గౌ. పాత్రోగారి బిల్లు. ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయ ముండలేనని ఆంధ్రులు నుమాను పదిపండ్రెండు సంవత్సరములనుండి కోరుచున్నారు. మాంటూ-ఫర్డు సంస్కరణములు అమలులోకి రాక పూర్వము అధికారేతర పక్షము ఈతిర్మానమును రాష్ట్రీయ శాసనసభయందును, సామ్రాజ్య శాసనసభయందును, ప్రజాశక్తివైపున ప్రభుత్వపక్షము సానుభూతి జూపుయండి. కాని సంస్కరణములమలులోనికి వచ్చినతరువాత, విద్య ప్రజాశక్తి కాఖయగుటచే, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమునకు వగతులేస్తునని పలువురు తలంచిరి. మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము భావలననరించి రాష్ట్రమునందు మరికొన్ని విశ్వవిద్యాలయముల నిర్మింపవలెనని తీర్మానించి యుండెను. గతసంవత్సర మితిర్మానమును రాష్ట్రీయ శాసనసభయందు ప్రజాశక్తివైపున, వీనిని గూర్చియాలించుటకు కొకయువసంఘమును నియమించెదనని గౌ. పాత్రోగారు చెప్పిరి. ఉపసంఘము వారు తమ నివేదికను ప్రభుత్వము వారికి జంపినను త్వరలో విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణము సఫలమగుననియు, మొన్నటి మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ సమావేశమునందు శ్రీయుక్తి కట్టవంచి రాజులింగా రెడ్డిగారు పలికిరి. రెడ్డిగారుపసంఘ పక్షమున, మంత్రపక్ష విశ్రులను నగుటచే వారిమాట కీసందృష్టమన విలువయ్యుండును. పదిపండ్రెండు సంవత్సరములనుండి యాందోళన గావించుచుండిన విషయమునట్లుంజనిచ్చి, విద్యాశాఖమంత్రియగు గౌ. పాత్రోగారు(ఆంధ్రాభిమానులు) క్రొత్తిగా మదరాసు విశ్వ విద్యాలయనిర్మాణమును గూర్చి తలనెట్టి ఏయపసంఘమునూ శిశూవుల పొందకయ్యే, వ్యయముగనో లేక ఒకకద్దు మిత్రులసహాయమునోపొంది, బిల్లును తయారుజేసి రెండుమాసముల క్షణికోతపుగ బిల్లును ఆమోదింపజేయ నుద్ద్యమిల్లెనాను.

విశ్వవిద్యాలయమును సంస్కరింప వలెనని నింకికేటు వారు అభిప్రాయము నూచించి యుండవచ్చును. కొన్ని శిశూవులను సయితము చేసియుండవచ్చును. కాని యానూరన లిప్సెడిప్పడు బజులుదేరినవి. ఈ నూరనలిట్లుండినను తమిళుల కేటలు తమసమావేశములందు ఏమి శిశ్వవిద్యాలయమును నిర్మింపవలెనని తీర్మానముల గావించిరి. ఇట్లు ఆంధ్రులును, తమిళులును ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయములను తమతమ భాషా సాంప్రదాయముల ననుసరించి స్థాపింపుమని యుచుండ, ఏయాందోళన లేక, ఏ శిశూవులు లేక, మదరాసు నగరమునందు మాత్రము సబోధక, సాశ్రమ, విశ్వ విద్యాలయము నింకికేట్రుకాలము లోపుగ, నింకికేట్రుకాల నిర్మింపవలెనను ఆలోచనయేలకెనో, తెలియజున్నది సబోధక, సాశ్రమ పదములు గంభీరములైనవి. సబోధక సాశ్రమ, విశ్వ విద్యాలయమును అదర్శప్రాముమైనదే. కాని అట్టిసాశ్రమ విద్యాలయమును కలదనినవారిని అపేక్షింపని వారిని యేలనొకగలయునో? ద్రిశ్యపంత అపరిమితముగ నున్నదయో? లేక మదరాసునగరమే, సాశ్రమ విద్యాలయమునకు ప్రత్యేకముగ తగియున్నదనియో? తిరుచునాపల్లి, రాజమహేంద్రవరముల కన్న మదరాసునందు సాశ్రమములు ప్రత్యేకముగ నేమిగలవో, మంత్రియే యూహింపగలుగును. బిల్లునుమదరాసు విశ్వవిద్యాలయము వారియభిప్రాయము

డాక్టరు వరదరాజులునాయుడు గారి విడుదల

కడలూరులో బహిరంగరథ

నాయుడుగారికి సన్మానపత్రముల మొసంగితి

14 వ తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు ప్రాతకడలూరులో డాక్టరు వరదరాజులునాయుడు గారికి సన్మానపత్రముల మొసంగితి. ప్రాతకడలూరులో డాక్టరు వరదరాజులునాయుడు గారికి సన్మానపత్రముల మొసంగితి. ప్రాతకడలూరులో డాక్టరు వరదరాజులునాయుడు గారికి సన్మానపత్రముల మొసంగితి.

శ్రీనివాసయ్యంగారు

నాయుడుగారికి గాత్రావస్థానము అయిన సార్వక విరుదము. నేను నాయుడుగారి ఉపన్యాసములను స్వయంగా వినుచున్నాను. నాయుడుగారి ఉపన్యాసములను స్వయంగా వినుచున్నాను. నాయుడుగారి ఉపన్యాసములను స్వయంగా వినుచున్నాను.

డాక్టరు వరదరాజులునాయుడుగారు

నాయుడుగారు తనగానే జయజయధ్వనులు చెలగెను. నాయుడుగారు తనగానే జయజయధ్వనులు చెలగెను. నాయుడుగారు తనగానే జయజయధ్వనులు చెలగెను.

వరదరాజులునాయుడుగారు తనగానే జయజయధ్వనులు చెలగెను. వరదరాజులునాయుడుగారు తనగానే జయజయధ్వనులు చెలగెను. వరదరాజులునాయుడుగారు తనగానే జయజయధ్వనులు చెలగెను.

నాయుడుగారు తనగానే జయజయధ్వనులు చెలగెను. నాయుడుగారు తనగానే జయజయధ్వనులు చెలగెను. నాయుడుగారు తనగానే జయజయధ్వనులు చెలగెను.

నాయుడుగారు తనగానే జయజయధ్వనులు చెలగెను. నాయుడుగారు తనగానే జయజయధ్వనులు చెలగెను. నాయుడుగారు తనగానే జయజయధ్వనులు చెలగెను.

శ్రీనివాసయ్యంగారి యిష్టాగోష్ఠి ప్రసంగము

కడలూరులో 14 వ తేదీ సాయంత్రము బహిరంగరథ జరిగిన పేర్కొనబడిన శ్రీనివాసయ్యంగారి (ఎం. ఎల్. సి) గృహమున యిష్టాగోష్ఠి జరిగినది. 25 మంది న్యాయవాదులు వచ్చిరి. కడలూరులో 14 వ తేదీ సాయంత్రము బహిరంగరథ జరిగిన పేర్కొనబడిన శ్రీనివాసయ్యంగారి (ఎం. ఎల్. సి) గృహమున యిష్టాగోష్ఠి జరిగినది.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము

పట్టప్రదానమహోత్సవము

మొన్న 16 వ తేదీ సాయంత్రము నెలెటుమందిరమున ఛాన్సలరుగారి యధ్యక్షతన పట్టప్రదానమహోత్సవము జరిగెను. పట్టప్రదానమహోత్సవము జరిగెను. పట్టప్రదానమహోత్సవము జరిగెను.

అంతట ఛాన్సలరుగారు పిలిపించిరి ఆయాదీక్షితులను. అంతట ఛాన్సలరుగారు పిలిపించిరి ఆయాదీక్షితులను. అంతట ఛాన్సలరుగారు పిలిపించిరి ఆయాదీక్షితులను.

రైలులో ట్రంకు పెట్టెలో శవము కనబడుట

పోలీసుల విచారణ వ్యభిచారిని గృహమున హత్యజరుగుట ఢిల్లీ రైలుస్టేషను దగ్గర రైలుబండిలో కనబడిన పెట్టెను పోలీసులు తెరుచుగా దానియందు శవము కనబడినది. ఢిల్లీ రైలుస్టేషను దగ్గర రైలుబండిలో కనబడిన పెట్టెను పోలీసులు తెరుచుగా దానియందు శవము కనబడినది.

'The Vedic World.'
A Monthly journal of the Vedic Society to defend its all round interests.
Topics of the world review on Vedic basis by eminent Pandits.
First Issue Published on Sravana Pavar-nami (Dundubhi), 7th August 1922.
Annual Subscription Rs. 3.
Address:—Manager The Vedic world, 123 Govindappa Naick Street, MADRAS.

దేశీయ వార్తలు

అఖిలభారత ఆజ్ఞోలింఘన (కాంగ్రెసు-ఖిలాఫతు) సంఘములు విచారణ ముగియుట

సభ్యులు వెనలిపోవుట-అన్యాయము రిపోర్టువాయుట, 21 వ తేదీని రిపోర్టు చర్చించబడుట

దాసు గారి కుమార్తె వివాహము

నైఋత్యము మున్నగునాయకులు వెట్లట-వివాహము కలకత్తాలో 17 వ తేదీని జరుగుట
సంగీతాన్నిమువారు దాసుగారికి సన్మానపత్రము పంపగదలయుట. డి. సి. కే. గారు-బహిరంగసభ

దేశీయ మహాజన సభ గయలో ఖద్దరు ప్రదర్శనము-కార్యదర్శి శ్రీ

డాక్టరు వరదరాజులునాయుడుగారి విడుదల

కడలూరులో బహిరంగసభ-సన్మానపత్రములు-నాయకుల ప్రసంగములు

చెన్నపురి న్యాయవాదుల సంఘము

పూచీకత్తు నియమములు-న్యాయమూర్తులకు ప్రత్యుత్తరము పంపుట
మహారాష్ట్ర ప్రముఖుల రాజనామాలు-కాంగ్రెసువిధానము మారవలెను
అమృతసరు జలనువాలాబాగు - శ్రీమతి పార్వతీదేవిగారి ఉపన్యాసము
గాంధీ యిత్రడిలాంపు-ఒక మోసగాడు.

దాసుగారి కుమార్తె వివాహము

దేశబంధు చిత్రరంగదాసుగారి కడలూరు కుమార్తె శ్రీ
మతి కళ్యాణిదేవిగారిని శ్రీమత్ ఉ. పేండ్లనాథ మఖోపా
ధ్యాయ (గారిఫా) గారి ఆగ్రహముచేత శ్రీమత్ బాస్కరా
నంద మఖోపాధ్యాయ గారికి 17 వ తేదీ సాయంకాలమున
కలకత్తా నగరమున దాసుగారి వంటిమున వివాహమున జరు
పుట కేటబడుచున్నది.

17 వ తేదీ రాత్రి శ్రీమత్ దేశబంధు చిత్రరంగదా
సుగారి నిర్మితాపుత్ర శ్రీమతి కల్యాణి దేవిగారి వివా
హము జరిగినది. వరుడు సర్ నుర్రంజనాథ బెన్ద్రగారి దేహి
శ్రుతు కల్లులు యు. ఎన్. ముకర్జీ తో మఖోపాధ్యాయగారి
కుమారుడు. కలకత్తా హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు (భారతీయు
లు) న్యాయమూర్తి డి. ఆర్. దాసు (పాట్నా హైకోర్టు న్యాయ
మూర్తి) డి. ఆర్. ఎన్. ముకర్జీ, డి. సి. కే. గారు, పండిత
మోతీలాల్ నెహ్రూ, వి. జి. పటేలు, కమ్రాని రంగయ్యగారు,
రాజగోపాలాచారి, ఎన్. ఆర్. దాసు (అధ్యక్షులు)గారు
న్యాయమూర్తులు మున్నగు వారిద్వారా ఒకటి కానవచ్చు
లు జమిందారులు అసహాయవాదవాదులకు విరూపాక్షము
ఖిలు వెక్కుమంది దాసుగారియింటికి వచ్చిరి. వాలో
పాన్పునుండి ఖద్దరుబట్టలనే ధరించి వచ్చిరి.

దాసుగారికి సన్మానపత్రము పంపగదల

కలకత్తా పేరుల సభ

సర్ డి. సి. కే. గారి ఆధ్యక్షత

శ్రీమత్ దేశబంధు చిత్రరంగదాసుగారికి మహారాష్ట్ర
వాళ్ళు ల. ప. త. మ. స. సన్మానపత్రము మొదలగుటను
గూర్చి అలోచించుటకు 15 వ తేదీన చంద్ర శే. గారి ఆధ్య
క్షతక్రింద 16 వ తేదీ సాయంకాలము కలకత్తా నగరమున
బహిరంగసభ జరిగినది. ఒక సన్మానపత్రము మేర్పరచబడినది.
చాలామంది జమిందారులు, బాల్ద్యులు, కవిరాజులు, డాక్ట
రులు, వర్తకులు, కానవచ్చుట, మున్నగు ప్రముఖు లాసంఘ
మున సభ్యులుగా నున్నారు.

మాతో ప్రసాద సుందరుగారు

పోలీసుల నిందించుట

మాడునెలలు కనవడితే

కలకత్తాలో సోకసభలో నువ్వనిమయ మాతో ప్ర
సాదసుందరుగారు (అసహాయవాది) యిద్దరు కనిపింపటము నిం
దిందినది అయినట్లు మాడునెలల కనవడితే వేరుపడినది.

సవార్కర్లుగారి శరీరస్థితి

అసహాయవాదుల సభ్యుల శరీరస్థితి మున్న సవా
ర్కర్లుగారు ప్రబలవ్యాధి పీడితులై యున్నారని వాత్ నిజము
కాదని అసోసియేషన్ తెలుపుచున్నది.

శ్రీమతి కుటుంబపుష్పత్సవము

అసహాయవాదుల నిరోధము

అగస్త్యులలో వర్షములు చుగిసిన పిమ్మట ప్రతివత్సర
మీ యుత్సవమును శ్రీమద్విద్యుత్ కుటుంబంలో ప్రభుత్వమువారి సహాయ
ముతో జరుపుచుండిరి. ఈ సంవత్సరము
అగస్త్య 18-17 తేదీలను ఆ ఉత్సవమును జరుపుటకు
నిశ్చయించిరి. ఆ రెండునాళ్లను కలపవలెననుటగా దొరతనము
వారుగూడ ఏర్పాటుచేసిరి. గాని దొరతనము వారి సంబంధ
మున్నందున శ్రీకృష్ణాష్టమి పండుగ దినములలో దానిని జరుపు
చున్నందునను ఎక్కువకు ఆ ఉత్సవమునకు పోనూడదని కాం
గ్రెసు ఖిలాఫతు వంటివలు బోధించుచుచే అనుకొనియిది
మాత్రమే 16 వ తేదీని వచ్చిరి గాన ఉత్సవము నిలిపివేయబడినది.

చెన్నపురి హైకోర్టువక్తిత్వ సంఘము

న్యాయమూర్తుల చెదరింపు

న్యాయవాదుల ధీరప్రవృత్తి

చెన్నపురి హైకోర్టు భవనమునందున్న న్యాయవాదుల
సంఘ ముదిరిన నా సంఘమువారు సైన్యాధిపతిగారు,
వలేలు, మెర్సానీ (అసహాయాధ్యక్షులు నాయకులకు న్యాయ
వాదులు) గాన్ల వాత్సల్యము వొసంగట అనుచితమని ము వారిక
వివాద ప్రధాన న్యాయమూర్తి అయితేతేతేంద్ర హైకోర్టు ఆ
వరణలో వట్టివేయించు జరుపగూడదనియు జరిపేవో సంఘము
నకు హైకోర్టు అవకాశం వానొసంగుటను గూర్చి అలోచించ
వలసివచ్చుననియు న్యాయమూర్తుల అనుచుతిరి రిజస్ట్రార్లు
సంఘం కాన్సర్వేటర్ కి వ్రాసెను. 16 వ తేదీ
సాయంకాలము సంఘ సభ జరిగినది. ఆ
సభకు చాలామంది న్యాయవాదులు వచ్చిరి. అప్పుడే నివయము
చర్చింపబడినది. న్యాయమూర్తులకు పంపదగిన ప్రత్యుత్తరము
సంబంధి అంతముల గూర్చి న్యాయవాదులందరు కేకగ్రీవముగ
నామోదించిరి. "జరిగిన సంఘటనల గూర్చి సంఘమువారికి
వ్రాసి తెలుసుకొన కుండ న్యాయమూర్తులు సంఘమువారి కట్టి
చెదరింపు ఉత్తరము వ్రాసి సందలకు మాకు
చాల విచారణను మోక్షగ్యమును కూడ
కలిగినది. ఆ ఉత్తరము కేవలము సంఘముగూర్తొకాడేనకే
గాని రాజకీయము కాదు. మాసంఘము రాజకీయము కాదున్నను
తనము రాజకీయములను చర్చింపవలసియేయుండును.
ఇదివరకు మేము రాజకీయములనుగూర్చి చర్చించి మా అభిప్రాయములను
కొన్నిసార్లు తెలిపియున్నాము. న్యాయమూర్తులు
కోరిక ప్రకారము మేము పూచీకత్తు నియమము
కున్న మా సంఘము నిచటనుండనిచ్చుటకు
ఏలుండదన తెదరింపు భారతీయ శిఖా మున్నును వై కారణ
ముల కల్ల మేమట్టి పూచీకత్తు నియమము" అని సంఘము
వారు న్యాయమూర్తులకు లేఖపంపుటకు తీర్మానింపబడినది.

గయలో ఖద్దరు ప్రదర్శనము

సన్మానసంఘం కార్యదర్శి శ్రీ

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమువారి ప్రకటనము
డిజిలెంటు నెలలో గయలో 21 వ తేదీన ఖద్దరు ప్రదర్శనము
మహాజనసభ జరుగును గాన ఖద్దరు ప్రదర్శనమును గూడ
జరుపుటకు నిశ్చయించబడినది. కలితీదేవి ఖద్దరు బట్టలను ఆ
సంబంధములగు విడుదల, మూలు మున్నగువానిని మాత్రమే ప్రద
ర్శింపదలచిరి. వరుకు నూలుతో చేతి మగ్గము వైశేష్యము
బడిన బట్టలు ఏవైన నూలు, పట్టు, స్ట్రాబులు,
మున్నగునన్నియు ప్రదర్శింపబడును. సన్ననివి గునుకని
కట్టికొనడగలవి యింత ప్రజల కుపయోగించునని ఏవైన నన్ని
టిని పంపవచ్చును. ప్రత్తిగింజలు తీయుట మొదలు నూలుబట్టలు
కేతనరకు, పట్టుపురుగులను తెంయట మొదలుపట్టును కాయాదు
చేయటమునకును వరుసగా కార్యక్రమమునంజను చూపించగల
వారి కాహ్వానములు పంపబడును. కలితీదేవి పూచీ చేయబడి
నని మాత్రమే అంగీకరింపబడును గాన నట్టి నిపుణులను బట్టలను
పంపుటలో విరాట్ప్రతిమునుగూర్చి విరాంతవరకు సన్మానసంఘము
మూ వారికితోడ్పడగలగా తేలియగోరెదను. సన్నివిట్టలనుగూర్చి
యందుతకబట్టలను గూర్చియుగూడ క్రియావిధానమునంజను ప్రద
ర్శింపగలవారు కావలెను. అన్ని రాష్ట్రములనుండియు జాబులు
చేరినపిమ్మట తగిన ఏర్పాటులు చేయబడునని సన్మానసంఘము
కార్యదర్శి రాజేంద్రప్రసాదుగారు, అన్ని రాష్ట్రములసంఘముల
కును వ్రాసెను. ఆంధ్రరాష్ట్రములసంఘమునగూడ వ్రాసెను.
అట్లు బట్టలను పంపగోరువాకును అట్టికి వెల్లి కార్యవిధానము
నంతను చూపగలవారును అగస్త్య వెల్లిఖిలలోపున గుంటూరు
లో రాష్ట్రము కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శికి వ్రాయవలెనని
కార్యదర్శి ప్రకటించెను.

మహారాష్ట్ర ప్రముఖులు

కాంగ్రెసు ఉద్యోగములకు రాజీనామాలు

కెల్లూరుగారు రాజీనామాచివ్విక పిమ్మట కొలనైకరు
కానాదేవుగారు మున్నగువారు కొలనాదేవుగారు జిల్లాలో
రాజీనామాలు నిచ్చిరి. అసహాయాధ్యక్షు సిద్ధాంతమునకు భంగ
ము కలిగింపకుండ విధానమును మాత్రము మార్చవలెనని గత
వారమున పూనాలో కివాజీ వంటిమున లవాతే, భోపల్గూరు,
గడ్చిరు, డాక్టరు లోహోర్కర్లుగారు నామగు సభలలో ప్రత్యేక
ముగ నువ్వనించిరి.

కానన సభల బహిష్కారమును తొలగించుటయే గాదు
విధానమునే మార్చవలెను. అని కేసరిప్రతిక ప్రధానవ్యాసమున
వ్రాయబడినది.

విదేశ వస్త్ర బహిష్కరణము

అమృతసరు శ్రీలకు హెచ్చరిక

శ్రీమతి పార్వతీ దేవిగారు

14 వ తేదీని అమృతసరు జలియను వాబాబుగారు అభి
లఖారతి కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభ్యులగు శ్రీమతి పార్వతీ
దేవిగారు విదేశీబట్టలను బహిష్కరించుటను గూర్చి యువవ్య
సిందిరి. వర్తమాన విదేశీబట్టలను విక్రయింపగూడదు. వారు
మామన్నుతో శ్రీలు విక్రయ నిరోధమును త్వరిత లోకే
ప్రారించి ధించెదరు. పంజాబు కానన సభకు
అమృతసరు నువ్వనిమిది యొకరిని నియోజింపవలసిన సమ
యము వచ్చుచున్నది. అప్పుడు ఎన్నోకిని సహవాసులు పట్టు
యియుగూడరు.

గాంధీ యిత్రడిలాంపు

ఒక మోసగాడు

వాసిక వర్తకసంఘమునా రుతు డి. జి. చిక్కలికరు
కింవెనీవారి ఏజెంటునని ఏ. హెచ్. గార్జరు అను తెల్లని
పోతుకుపోటి వనఃపుష్పడు గాంధీ యిత్రడిలాంపులకు ఆద్యా
స్థులు పుచ్చుకొనుచున్నాడు. అతడు తమవీకంటు గాదని
అకంవెనీవారి దివర కే బాంబే ప్రాంతిక లా
వ ప్రకటన ప్రకటించి యున్నాడు. అతడు క
యూరులో జూలై 21 వ తేదీని కొందరిట్లు మోసపుచ్చెనుగాన
నతనిచేత కనాడిన పోలీసులకు తెలుపుదనియు మోసపోకు
దనియు కయూరునుండి యొకరు స్వరాజ్యకు వ్రాసిరి.

పథానమంత్రియు పన్యాసము

అనన్తరి తెలుపుటకు కూడిన సమావేశము

అనన్తరి తీర్మానము నిరాకరింపబడుట

కాంగ్రెసునందు చేరుటను నాన్యాయము నొసగుట

వి.సి.ఎస్ చర్య సమయమున ప్రజలసభలో ప్రధాన పాత్ర లాడుచున్న గాంధీజీ యుపన్యాసము నెవల యన నుత్తర తెలుపుటకు నిష్పాదించుకాలము 6 గంటలకు కట్టించు చున్నందున నొక గొప్పసమావేశము జరిగెను. వందలవంక యుక్తికిరిసిపోయెను. అట్టి కన్నీ పక్షములవారును వచ్చిరి. పథానేది కనలంకరించి ప్రముఖులలో టి.వి. శేషగిరి అయ్యగారు, చాక్లరు బెసంటు, దివాకర్ల రామారావు, ఏ. గోవిందరావుగారు, అయ్యగారు, సి. ఎస్. త్రిలోకాచార్యగారు, జి. పి. వెంకటేశ్వరగారు, టి.వి. మధుకృష్ణ అయ్యగారు, సామి వెంకటాచలంకెట్టిగారు, లాడు గోవింద రావు, గద్దెరంగయ్యగారుగారు, సి. వెంకటరంగంనాథుగారు, బాలకృష్ణగారు, వాళ్ల వెంకటేశ్వరకాశ్యపగారు, వి.ఎల్. కాశ్యపగారు, ఏ. రంగస్వామిఅయ్యగారు. చాక్లరు యొక్క రామారావు, ఎస్. శత్రుఘ్నగారు, చాక్లరు రామారావు, ఏ. కుమారస్వామికెట్టిగారు, కట్టించు రామలింగాచార్యగారు, అల్లాడి కృష్ణస్వామి అయ్యగారు, ఏ. సి. పార్థసారథినాయుడుగారు, నానా రామారావుగారు, వేమకరపు రాజుగారు, నెమలి కట్టాచార్యగారుగారు ఉండిరి.

చాక్లరు బెసంటు

ఇంగ్లాండు వెనుకటి కాలమునందు స్వాతంత్ర్యమునకై పోరాటము గావించినపుడెల్ల వ్యాయాధిభటులు ప్రజల స్వత్వములను కాపాడిరి. మన స్వాతంత్ర్యముల నరికట్టుటకు ఇప్పుడు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఆ ప్రయత్నములయెడల మన యసమృత్తి తెలుపుటకు అరికడి నేటిసమావేశమునకును వ్యాయాధిపతి నే అధ్యక్షునిగ నెన్నుకొనుచున్నాము. ఈ సభ కష్టతరమైనదిగాను వెనుక ప్రాంతాల్లో వ్యాయముగ నుండిన టి.వి. శేషగిరి అయ్యగారు తిరిగివచ్చారు. కాననగడల ను ప్రారంభించినపుడు చాక్లరు స్వాగతమును కానాను ప్రభుభూధారా పండిత సందేశమునందు భారతయుల కోర్కెల ననుసరించి క్రమముగ స్వరాజ్యముపొందవలె తోడ్పడెడి యవకాశముల నొసగుదు మని ప్రతిజ్ఞ గావించిరి. లాయడుబార్ని గా రా ప్రతిజ్ఞను లక్ష్యము చేయుక తమ యిచ్చనచ్చిట్లు ప్రసంగించిరి. రెండవకారణ మేమన, రాజుల యెన్నికలందు తగినవారు సభ్యులు గలారన్న సంస్కరణముల నుపసంహరించు విషయమై యాటించింపవలెనని లాయడు బార్నిగారు పలికిరి. తగినవారిని నెయ్యివ్వమనెచ్చినవారిని లాయడు బార్నిగారి యభిప్రాయము. రాము సమర్థులని తలంచిన వారిని ఎన్నుకొనుటకు నోటరులకు సంపూర్ణాధికారముగలదు అయితే కారమును వినియోగించుట యుండుదనకడి, నిరంకుశాధికారము నవలంబించుటయును. ఇది విచిత్రమైన బెదరింపునొచ్చును. ఈ సభకు శేషగిరి అయ్యగారు కష్టతరమైనదిగాను కోరుచున్నాను.

అమోదము

ప్రతిజ్ఞలను త్రొక్కివచ్చి మన స్వత్వముల కష్టపడవచ్చును మనమున దేశమునకు విదేశాభ్యుధులు, భాగ సంతులన నగు వారును అవసరము. వాపున ముగ్ధులకా రెండులక్షణములునుగల వేషగిరి అయ్యగారు ఆ గాంధీజీ పత్యము విశిష్ట వలెనని సామి వెంకటాచలంకెట్టిగారు కోరుచు బెసంటుగారి యుప పాద గామోదించిరి. చాక్లరు రాజుగారు బలపడిరి.

అధ్యక్షులు

అంతట శేషగిరి అయ్యగారు ఆ గాంధీజీ పత్యము విశిష్టమనియుట్లుపన్నుకొనిరి.

ఉపదేశము. ఆచార్యులము

మన మీ సమావేశమును విశిష్టాధికము గావించుట లేదు. ప్రధానమంత్రి యుపన్యాసము ఇంగ్లాండు ధర్మబుద్ధికిని, క్రిస్టిని కలెక్షము నాపాదించుచున్నది. ఇట్టి ధర్మ రాజ్యాంగవేత్తలు మనముడుల గొప్ప యాచార్యులు నుండిరి. ఆదర్శములం దెపుటను లోపములేదు. కాని యుపదేశము లకు ను, ఆ సభ సమావేశమునకును ఎత్తుకును సంబంధముం

దును. మెకాలేవంటి రాజ్యాంగవేత్తలు బ్రిటిషువారు తమ యధికారమును భారతీయులకన్నించి వారే తమవిషయములను జానుకొనుట కవకాశముల నొసగిన వామనందునని పలికియుండిరి. భారతీయులకు క్రమముగ స్వతంత్రపాలనా సంస్థ లొసగవలెననియు, ఉద్యోగములు భారతీయులకును క్రమముగ చేయబడుననియు, బ్రిటిషు దేశము పక్షమున, బ్రిటిషు పార్లమెంటు పక్షమున, రాజ్యాంగమంత్రి ఆగస్టు 20, 1917 నాడు పలికియుండెను. స్వల్పకాలము వ్యక్తిత్వమును సంరంభింపవలెననియు. స్వయం నిర్ణయము గావించుకొనెడి యధికారము ప్రతిదేశమునకును నుండవలెననియు చాక్లరు విల్సను పలికియుండెను. కాని యిన్నియు భారతదేశమున కనన్యాయంపబడవు. ఇతర అధినేత రాజ్యములను భవిష్యందున్న స్వత్వములు క్రమముగ భారతదేశమున కొసగుదుననియు, స్వరాజ్యమునకు గల సాధనముల నవలంబించుచున్న సార్వభౌముడు తన సందేశము నందు తెలిపెను. భారతీయులకు వారి క్యవహారములను నడుపుటకు యందు అధికారము లో ద్వంద్వతనని రాజ్యాంగవిధికిని సలహా నొసగెను. లాయడు బార్నిగారు వీని నొక్కవారివైనను సుకుసేయలేదు. ఉద్యోగము లన్నిటిని భారతీయులకు క్రమముగ నొసగవలెనని సామ్రాజ్య కాననసభయందు తీర్మానము ప్రవేశపెట్టగా, అమోదంపబడెను. కాని ఆ తీర్మానము నాచరణలో బెట్టు విషయమై ప్రభుత్వమువారు క్రద్ధహింతులకు లేదని కాననసభ్యులు తలంచుచున్నారు. వి.సి.ఎస్ ఉద్యోగములు ప్రజల యుద్దేశ్యముల కెప్పుడును అడ్డుపడుచుండునని గ్లాడుస్తన్ ప్రధానమంత్రి బలికియుండెను లాయడు బార్నిగారు ఆస్పాసము నుండియే ఆ వి.సి.ఎస్ వారిని ప్రశంసించుచున్నాడు. తమదేశమువారు ఇట్టి పట్టుదల నలవారని అతని యభిప్రాయము. ఈ ఇట్టి పట్టుదల గలవారు దేశమును ఆచరణలో ముఖ్యము చేయుచుండవలెనని ఆయన మతము. ఆ నిరంకుశాధికారము నే స్థిరముగ నుండవలెను. ఆ నిరంకుశాధికారము పరిపాలనమునందు మనము సాయపడవలెను. లాయడుబార్నిగారు ఈ దేశములో నీరుధ్వజుగుచుండిన విషయములను గమనించుచుండిట్లు తోచును. భారతీయుల నిరంకుశాధికారములకు సాయపడవలెనని స్థితి యేలే వ్యాయమువారు, వ్యాయవారు, కార్య నిర్వాహక సభ్యులు, మనవారు సమర్థులుండిరి. భారతీయులు తమసమర్థత నన్ని కాలమునందు ప్రదర్శించిరి. మనవారి తెలివి మనవారి సమర్థత యూరోపులో నేజాతకైనది. కాని యట్టి దెవరింపులకు మనము వెనుకొందిరనిలేదు. భారతదేశములోని అన్ని పక్షములవారిని యుద్దేశ్య మొకటే. అట్లుండ, అందరను తమభేదాభిప్రాయములను వదిలికొని వికమత్త్యభావమున దేశభావ్యుల యయినకై పనిచేయుట సమంజసముగ నుండును. దుఃఖనమయమున నే, సామాన్యులకు నైకమత్త్యము గలుగుక.

చాక్లరు ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యము.

వృద్ధులై ఆరోగ్యము నరిగా లేనందున, చాక్లరు ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యముగారు సభకు రాజులక కథయుద్దేశ్యములతోతమ సానుభూతిదెలుపుచు నొకసందేశమును బంపిరి. ఆసందేశమును ఎస్-సత్వమూర్తిగారు చదివిరి. వి.సి.ఎస్. ఉద్యోగముల సంధరను ఇకమీదట భారతదేశమునందే నియమింపవలెననియు ఆ యుద్యోగములు సామ్రాజ్యకాననసభవారికి లోబడి యుండవలెననియు, అయ్యగారి యభిప్రాయము. ప్రధానమంత్రి యుపన్యాసమును ఖండించుటకు మదరాసునందన్న పక్షములవారు సమావేశ మైనందులకు సంజీవించుచు 1921-వ సం॥ క్లబు వారావోనించిన కొండుటెలిల సమావేశమునందు రాజ్యాంగ విధానమునుగూర్చి చర్చించుట యుక్తమనియు అయ్యగారి సలహా.

తీర్మానము

టి. ఆర్. గామచంద్రఅయ్యగారు కీర్తింది తీర్మానమును పాదించిరి.

"ప్రజలసభలో వి.సి.ఎస్ చర్య సందర్భమున ప్రధానమంత్రి యొసగిన యుపన్యాసమును మదరాసు పాదులపక్షమున కూడిన యీ సమావేశము అసమృత్తి తెలుపుచు సంపూర్ణముగ ఖండించుచున్నది."

1200 మంది 31½ కోట్లమందిని రాజ్యముచేయుట

తీర్మానము నుపాదించుచు, గామచంద్ర అయ్యగారు ఇట్లుపన్నుకొనిరి:

భారతదేశములోని 31½ కోట్ల ప్రజలను 1200 మంది బ్రిటిషు సివిలు ఉద్యోగులు రాజ్యము చేయుచుండిరిని లాయడుబార్నిగారు పలికిరి. వారు రాజ్యము చేయుచున్న మేమో లాయడుబార్నిగారే చెప్పిరి. 'ప్రతిమాట ఒక యుత్తరున. ప్రతివాక్యము తీర్పు.' ననును, సిగ్గులేని బానిసలమని అతని యభిప్రాయము. మన మన్ని కాలములందును మన సమర్థతను అపిహిమి. యుద్ధ రంగములందు సయితము మనవారు కీర్తి సంపాదించిరి. మన సమర్థతను, మన సహాయమును అంగ్లేయులే అంగ్లేయోగ్గులే బ్రతింపించిరి ఇట్లుండ బ్రిటిషు అధికారులమాట యుత్తరువును వారివాక్యములు తీర్పులును నైనవి!! వానికథయేమి? మనవారు సామాన్యులు సమర్థభూతులు. ఆనత్రుత మనకు ధీరలకు. ఇయ్యక నున్నది. కాని మనముగ్ధులముగము. మనసమర్థతను ఆక్షేపణ చేయుట వారెవరునలేరు. సివిలుసర్వమును కార్యతముగ నీదేశమునందుంచవలెనని ప్రధానమంత్రి కోరిక. వారికి సంస్కరణములు, ఎన్నికలు ఇప్పుడులేదు. వీని నెట్లయిన సుపసంహరించవలెను. అందులకోక పన్నుగడ బన్నివాడు. ఎన్నికల యందు ప్రజలు తాము నడిచిన వారిని సభ్యులుగ నెన్నుకొన గూడదు. "మీ స్వాతంత్ర్యమును మీరు వినియోగింపవలదు. మీ యిష్టము వచ్చిన వారి నెన్నుకొనగూడదు. సాయుష్టము వచ్చినవారిని, నాకు నచ్చిన వారిని, యెన్నుకొనుదు. లేకున్న పరిష్కారము నెట్టిద నీసంస్కరణములను తీసివేసెదను" కరిష్కారము జూచినదేమి? యూరోపియను ఉద్యోగులను కార్యతముగ నీదేశమునందుంచుట. వీరి నట్లుంచుట కాతడి యుక్తి నవలంబించెను. మనకుండు కుల వర్తభేదములవలన నైకమత్త్య ముండదనియు అందువలన తమ యిష్టము వచ్చినట్లు జరుగవచ్చుననియు లాయడు బార్నిగారి యభిప్రాయము. సాంఘికభేదములుండిన, అని గృహకృత్యములందు మాత్రమే యుండవచ్చును. కాని దేశహితైక కార్యములలో నవి యేమియు నడ్డుపడవు.

రామలింగాచార్యులు

రామలింగాచార్యులు తీర్మానము నాపాదించుచు ఇట్లు ఉపసంగించిరి. నేను కాననసభ్యత్వమునకు ప్రవేశించినపుడు, తెలివిన భావములలో ఉద్యోగము లన్నిటిని భారతీయులపరము చేయవలెనను నవోకటి యుండెను. భారతీయులనే యుద్యోగములకు నియమించవలెనని వేసురెండు కారణములవలన కోరుచున్నాను. మొదటిది రాజకీయము, ప్రజాప్రతినిధులగుచుండుట తమ క్రిందనుండెడి యుద్యోగులపై పలుకుబడి లేకున్న, వారేమి చేయజాలరు. ఆతడు తన నేనను-నేనయన్న యెడల విషయమార్గమున నడుపజాలదు. రెండవ కారణము ఆర్థికము. మనదేశ మన్ని దేశములలో నెల్ల మిక్కిలి విదదేశము. ఉపాధ్యాయులు, ఇతర ఉద్యోగులు స్వల్పజీతములతో చాలకష్టములుబడుచుండ బ్రిటిషు అధికారులకింతగ గొప్పజీతములు నీయజాలరు. ఈజీతములు వీరికి చాలవనియు, ఇంకను జాస్తిమనవలెననియు, వీరి కష్టనిష్ఠరములను కనుగొనుటకు రాజ్యాంగ మంత్రి కార్యాచరణమునందే విచారణసంఘము నియమింపబడినదియు, తెలియుచున్నది. ఈ యుపసంఘము వారేమిచేసినను, భారతదేశాభిప్రాయమును సాటింపక నిర్ధారణ గావించిన యసభ్యముగ నుండును. మనయసమృత్తి తెలుపుట కిచ్చటసమావేశమైతిమి. ఆక్షేపణ దెలుపుటయే ప్రతిక్రియగ నుండు నా లేక మనమింతకన్న నేమైన చేయగలమా? సాంఘికభేదములున్నను, రాజకీయ వికమత్త్య ముండవలెనని ఉపపాదకులు చెప్పిరి. కాని సాంఘిక వికమత్త్యము సయిత ముండవలెనని నేను తలంతును. సావధానమగు నాలోచనయొక్కటియందని రాజ్యాంగము నుండుట సమంజసముగ నుండును. 'గట్టిపట్టుదల'కు సమాధానము తియ్యని మాటలు సమాధానముగ నుండగలవా యని నాకాశ్చర్యముగ నున్నది.

అంతట డి॥ బి॥ గోవిందరావుగారు అయ్యగారు తీర్మానమును బలపరుచుచు, ప్రధానమంత్రియుపన్యాసము తెలివిమాలి

పదనియు, భారత్తునుతనరాజ్యాంగచారిత్రమును లానుడుబార్డి గారు కనుగొనలేదనియు, నూతనప్రభుత్వమును కనుగొనియుండు గనే మేల్కొనుట యుక్తమనియు లేకున్న వేళమునందు ఏర్ప డెడి స్థితులను పిక్కట సవరించుటకు దుష్టముగ నుండుననియు బలికిరి.

ప్రతినిధిత్వము

ప్రతినిధిత్వము నొకదానిని తమకు బంపించును, అతి ర్వాసమును ప్రవేశపెట్టి చర్చించుటకు సభకు పీలు లేదనియు, అయినను తామప్రతి తీర్మానమున కనుకూలముగ నుండినవారి నొకరిని మాటలాడ నిత్తుచున్నచెప్పి అధ్యక్షులుదానిని చదివిరి.

“ఈమదరాసు పౌరులసమావేశము బ్రిటిషు ప్రధానమం త్రి భారతస్వాతంత్ర్యమును గూర్చి బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారి యభిప్రాయమును స్పష్టముగ దెలిపినందులకు ఆతనికి కృతజ్ఞత దెలుపుచు, దేశములోని యన్ని పక్షములవారును కాంగ్రెసునం దులి స్వరాజ్యభర్త సమరమును ఏకభావముతో సాగించవలెనని ప్రార్థించుచున్నది” (హర్షభావము)

వి. ఎల్. శాస్త్రిగారు

తా ముపపాదించిన తీర్మానమును (వై ని యుదహరి ప డెడినది) శాస్త్రిగారు మరల చదివిరి హర్షభావము మిన్న ముట్టెడి. సభను శాంతిముగ జరుగనియవలెనని విన్నవించుచు, కట్టుపట్టినది.

ప్రధానమంత్రియుపన్యాసమును మనమిప్పుడు ఖండించు చున్నాము. అతని యుపన్యాసము ఆత్మకీడుకావని నేనునుఆంగీక రించుచున్నాను. కానడా, ప్రేమియ్యూ, న్యూజిలెండులనండి యా ట్లెనెలలు వచ్చుచుండును. భారతదేశమునండియు ఆట్లెనెలు వచ్చుచుండును. కానియాయా ట్లెనెలలన కేమిలాభముండును? మన దేశభిక్షులు వేలకొలదిగ ఏప్లవకరమగు సర్వస్వములందు పాల్గొనుచున్నాను, కేవలము తమ యభిప్రాయములను దెలిపినంత మాత్రమున కార్యాచరణములకు బంపబడి నారు. రాజద్రోహకర మగునుద్యమము నజరచి గాంధీ జెయిలు నందున్నాడు. మనము కాశ్యపుముగ పరిబిడ్డలవలె నుండవలె న ని బ్రిటి షు వా రి కోరిక. (ఝగు, సిగ్గు.) అంగకవిశ్వముకు టెంకను 600 మందిని పొడి పొడి (క్రిమియను యుద్ధమునందు పోవన యాజ్ఞ భటులు) చనిపోయెను. నేడు లాయడుబార్డి 1200 నంది శ్రీశ్రీయుల ప్రోత్సాహముల బాడుచున్నాడు. ప్రకమాందోళనా పరులని, అక్రిమాందోళనపరులని పర్యాయపదముల నుపయో గించుచుండురు. భారతీయులు ప్రకమాందోపి నాపరులు. భారతీ యుడుగ నుండుటయన, ప్రకమాందోళనపరుడుగ నుండుటయే యుద్ధకాలమునకు పూర్వము ఒక జర్మనువాని సంధిప్రతిములను కాగితపుముక్కలని కృత వ వారిం చెన ని ఆ తి ని పై యూ రో పి య ను ల ం ద రు ను, లా య డు బార్డి గారును మండి పడిరి. అతనివస్తువు కావించునదియేమి? కాని మనమిందులకేమి ప్రతిక్రియాగావించెము. మనమింతకాలమును భ్ర మతో నుండిమి, మనభ్రమలను వీరగొట్టిండులకు ఆతనికి కృత జ్ఞులయైయుండవలెను. అందరమును అన్ని పక్షముల వారును జాతీయ మహా సభయందు ప్రవేశించిన, మనము తగిన ప్రతిక్రియను జూపినవార మగుదుము. ఎవరెవరి యభిప్రాయములకు, వారు వారు కొందరనుచిలను జేర్చుకొని కాంగ్రెసునందు ప్రవేశపెట్టి కాంగ్రెసు నిధాంతముగా మార్పించవచ్చును. కాంగ్రెసు అన్ని పక్షములవారికిని సభావేదిక నుండాలదు. నాయాయభిప్రాయ ములకు దెలుపుకై ప్రత్యేకముగ నుపపాదించిన తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టుటకు పీలులేదని అధ్యక్షులు నిర్ణయించిరి. అందువలన అసలు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ నుండవలసినచిచ్చినది. (హర్ష భావము).

బ్రిటిషువారు వాగ్దానములను కాగితపు ముక్కలవలె చూచుచుండిరియు, కాని కట్టిచూడేవలన వల నుపయోగ ములేదనియు అట్లాడి కృష్ణస్వామి అయ్యగారు చెప్పిరి. హర్ష భావము).

*తీర్మానమునందగును ఏకగ్రీవముగ మొదట నామోదించి తరువార జాతీయైకమత్యమునుగూర్చి యోచింపవచ్చునని బాలగంధ గారు తమిళమునం దుపన్యసించిరి.

జ్ఞాపక్షములవారును కాంగ్రెసు నందుప్రవేశించి నిర్మాణకార్యక్రమమును సాగింపవచ్చుననియు, కేవలగిరి అయ్యగారి వంటి కాసనసభ్యులు కద్దనధరించియు, ప్రకాశం గారివంటి నిరా కరణావలంబులు కాసనసభల నలంకరించి శివస్వామిఅయ్యగారు కేవలగిరి అయ్యగారుగొల్పోవాటు కూర్చుండవచ్చుననియు అప్పుడే తగినప్రతిక్రియ యుండుననియు లాయడుబార్డి గారు ప్రశంసించిన యుక్తమట్లు అప్పుడు కాంగ్రెసు కార్యక్రమము భారమున కాగలే పడిపోవుననియు వేరువరపు రామదాసుగారు బలికిరి.

తాము ముప్పదియైదు సంవత్సరములనుండి యిట్టియా ట్లె పక్షసభల న నేకములకు వెళ్ళియుంటిమనియు వానివలన నెట్టియు పయోగములేదనియు, వికమత్య మనవరచుననియు, ఏ. సి. పార్థ సారథిగారుగారు చెప్పిరి.

అందరను కాసనసభల : భ్యర్థులై వానిని స్వాధీనము చే సికొన వలెననియు, వి. సి. ఎస్ వారింకందను ఈ వేళమునందే నియమింపవలెనని యాంధోళన గావించవలెననియు యస్. సత్య మూర్తిగారు చెప్పిరి.

*దైరంగయ్య నాయుడుగారు, ఆంధ్రమున, కట్టి యా ట్లె పణల వలన లాభము లేదని చెప్పచు అందరిని కాంగ్రెసునందు చేరుదని యాహ్వానించిరి.

అంతట రామచంద్ర అయ్యగారు రుపపాదించిన తీర్మా నమును అధ్యక్షులు వోటుకు పెట్టిరి. అనుకూలము 1/3 వంతు మందియు ప్రతికూలము 2/3 మందియు నుండినందున తీర్మా నము ఓడిపోయెను. తీర్మానము ఓడిపోయెనని అధ్యక్షులు తెలుపగానే సభయందు హర్షభావములు చెలరేగెను. మరికొందర కాకాభంగము గలిగెను.

అధ్యక్షులకు వందనములు

సభలో ఆ ట్లెపణ తీర్మాన మోడిపోయినను సభాదేశ్య ము వెలువేరెను. సభను నిష్పత్తుపాతముగను శాంతముగను నడిపి నందులకును ఏ. రంగస్వామి అయ్యగారు అధ్యక్షులకు కృత జ్ఞత తెలిపిరి.

సభ చాల శాంతముగ జరిగెననియు, ఉపన్యాసకులును ఓర్వవచ్చుచు మాటలాడిన యు కేవలగిరి అయ్యగారుగారు పలికి, సభను అంతటితో ముగింపు జేసిరి.

చెన్న పురి బజారుధరలు

ఆగస్టు 13-వ తేది శుక్రవారము.

(1) ధాన్యములు			
దనియాలు బా 1-కి XX 16	మొదలు 18	కలకు	
బియ్యము బస్తాలు			
కునుమ తేనాలి	ప 45	కలకు	14-8-0 15-0-0
నెల్లూరి	డిటా		17-0-0 17-8-0
డిల్లీ	డిటా		16-0-0 18-0-0
రాగులు ర. 164	బస్తా 1-కి		10 8-0
సువులు	”		26-8-0 27-0-0
(2) పప్పు ధాన్యములు			
కందులు బస్తా 1-కి 195	ర.	రు	18-9-0 15-0-0
నెనలు	డిటా		14-8-0 15-8-0
నెనలు	డిటా		14-8-0 15-0-0
మినుములు	డిటా		15-9-0 17-0-0
ఉలము	డిటా 164		10-8-0 11-8-0
(3) నూనె వస్తువులు			
సువులు నూనె బా 1-కి		రు	190-0-0 1200-0-0
నెయ్యి మ 1-కి		రు	18-0-0 మొ 22-0-0
కొండాపురం వేరునెనపప్పు బా 1 కి			62-0-0 62-8-0
యిత్తిప్రదేశము		రు	54-0-0 55-0-0
వేరునెననూనె గానుగ బా 1 కి		రు	180 మినునూనె 125
ఆముదము నూనె బా 1 కి		రు	128-0-0 129-0-0
(4) చిల్లర వస్తువులు			
చాయపనపు బా 1-కి		XX	39, 40
కూకపనపు	”	రు	105-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరు) బా 1-కి XX		రు	28-32
గుంటూరుపానుకట్టు నీలిమందు మునుగు 1-కి		రు	50, 55
కాళహస్తీ పానుకట్టు మునుగు		రు	70, 71
బెల్లము బా 1-కి		XX	16, 15
పాతని చింతపండు XX 11 XX 12 కొత్తది		XX	17, 19
(5) ఇనుము			
పట్టులు రఖం బా 1 కి		రు	85, 86-0-0
చదరం		రు	87-0-0
రఖండు		రు	86-0-0
(6) లోహములు			
వెండి 10) తులము		రు	93-4-0
బంగారము, తులము 1-కి		రు	26-8-0
సవరము 1-కి		రు	17-1-0
ఇత్తడి బా 1కి		రు	325-0-0
రాగి డిటా		రు	360-0-0
అస్సా-చెక్కర బ 1-కి		రు	46-12-0, 47-0-0
(7) రంగులు			
సింహంమార్కు 20 డిక్రీలు అందగు పిపా			100
డిటా 16 డిటా			87-0-0
కొట్టి క్రిష్ణము 2			108-0-0 105-0-0

వర్తకవిషయములు

మద్రాసు

మారకపు రేటు

ఎక్స్‌చేంజి	
బాంకి టెలిగ్రాఫిక్ బ్రాన్సుఫరు 15 19/82 వెన్సిలు	
బాంకిడిమాండు డ్రాఫ్టులు— 15 5/8 వెన్సిలు	
లండను డిమాండు డ్రాఫ్టులు } 15 25/82 వెన్సిలు	
బాంకి కొనుగోలు రేటు }	
మూడు నెలలవాయిదా డ్రాఫ్టులు 15 15/1 6 వెన్సిలు	
ఆరు నెలల వాయిదా డ్రాఫ్టులు 16 1/8 వెన్సిలు	
కలక్తా మూక్కులు	

కలక్తా ఆగస్టు 17 గురువారము

రేట్—రెంగాలు నాగపూరు	రు 477
డెన్వారు	400
కనోరాం	13
జనపాఠ:—ఆంగ్లో ఇండియా	884
యస్. యచ్. స్టేపు	85
నాపురా	48/12

మారకపు రేటు

ఎక్స్‌చేంజి, బాంకి టెలిగ్రాఫిక్ బ్రాన్సుఫరు 15 5/8 వెన్సిలు	
డిమాండుబిల్లులు—15 21/82 వెన్సిలు	

బాంబాయి

షేరుమార్కెటు

బాంబాయి ఆగస్టు 17 గురువారము

సామంకాల మగుసరికి వాటాలధరలు యాగిందివిధమున నిలచియుండెను.	
అనావదాబాదు ఆద్యాప్న	రు 3000
బాంబాయి కాటక్	1110
బాంబాయి డ్రాయింగు	1417
కెంటులు ఇండియా	5000
కెంచరి	780
కొలబ లాండు	2290
కెనెంబు	515
కరింబాయి	2055
డెవిడు	1857
ఫజులుభాయి	1855
ఇండియాన్ స్టీలింగు	200
ఇంపోరు మాల్వా	627
కోహినూరు	2640
న్యూక్రేటు	860
నెరలు	1015
భోవిక్కు	855
సింక్లెట్సు	747
సాపురీ	312
స్వదేశీ	8000
స్వాను	1120

ఇతరవాటాలు

తాతాస్టాల్—రు 830	
తాతా వరను అండు స్టీలు (అర్డినరి) 50	
” ” (డిఫర్) —167	
తాతా అయిలుమిల్లు—45	
కెంటులుబాంకి—85	
తాతాబాంకి—15	

మారకపు రేటు

ఎక్స్‌చేంజి:—బాంకి టెలిగ్రాఫిక్ బ్రాన్సుఫరు 15	
5/8 వెన్సిలు	
డిమాండుబిల్లులు—15 21/82 వెన్సిలు	

నోటీసు

కాకినాడ డిస్ట్రిక్టు మునషబు కోర్టులో, వాది చిచ్చు సూరయ్యగారు నల్లూరి చినవీరన్న వద్దెరాల పయిన అసలు 457/1921 నెంబరున దావా చేసి యున్నాడు. సదరు దావాలో 4-వ ప్రతివాది అయిన నల్లూరి సన్నికానులు సదరు దావాకు అక్షేపణలు తెలియచేసుకొనుటకు 25-8-22-వ తేదికి వాయిదా అని యిందుమూలముగా తెలియ పరచవలయునది.

Y. Kameswara Rao, Pleader.

అఖిలభారత కాంగ్రెసు ఆజ్ఞాంఘన విచారణ సంఘము

పాట్నాకు వెళ్లుట

15 వ తేదీని పంజాబు మెయిలులో ఆజ్ఞాంఘన సంఘసభ్యులకు నాయకులు పాట్నాకు వచ్చిరి. ప్రజలు వేల కొలదిగా వారిరాక కడుదయచేయుచు స్వేచ్ఛనలోన వెలువలను నిండి యుండిరి. ప్లాటుఫారముమీద జాతీయ పతాకములనుబూని పరిసరము బారులుదీరి నిలిచియుండిరి. నాయకులు రాగానే వారికి పువ్వుమాలలను వేసి విడుదలకు గొనిపోయిరి. ఉదయమున కాంగ్రెసు భిక్షాభిక్ష సభములచే రందరను చేరి రహస్యముగా నాలోచించిరి. మధ్యాహ్నము 1-30 కు వారందరయు క్షీరియ మహా విద్యాలయమున కేగిరి. ఆదిత్య విద్యార్థులు పశ్చాతపత్రమును సమర్పించిరి. పండిత్య ప్రాసాదాగారు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి.

బహిరంగసభ

15 వ తేదీ సాయంత్రము గులాబాగులో బహిరంగ సభ జరిగినది. బాగుగా నలంకరింపబడిన రాజమార్గములగుండ నాయకుల నవటి హాజరైపురో తీసికొని వెళ్ళిరి. ఆసభకు చాలమంది స్త్రీలుగూడ వచ్చిరి. తిరుగుసంఘముల సభ్యులకు పదకొండుమంది నాయకులను రాజేంద్రబాబుగారు మున్నగు రాష్ట్రీయ ప్రముఖులను వేదికపై వాసిమలైరి. భారతనుండియు వేదమునుండియు కొన్ని భాగములు చదివి వివరింపబడు నాయకుల కందరికిని పువ్వుమాలలను వేసిరి. సన్నని ఖద్దరు బట్టలను నేయుటకు వాసికెక్కిన జవాకర్తీలో నేయబడిన ఖద్దరుబట్టలపై హిందీ ఉరుగుభాషలలో ముద్రింపబడిన సన్మానపత్రములను నాయకులకు సమర్పించిరి.

హాకీం అబ్దుల్లాఖానుగారు

హుజురతు మీకువందనములు. అన్ని విషయములను బాగుగా నాలోచింపబడిన పరిస్థితులు కొన్ని ఏర్పడినవి. మనము స్వరాజ్యముకొరకు ప్రయత్నములు చేయుచున్నాము. ప్రభుత్వమువారు నిరోధించుచున్నారు. 25-30 వేలమంది జేకీయులు చెజిసాలలోనున్న గౌరవనీయులను ఓర్పులోను ఉత్సాహముతోను పనిచేయుచున్నారే. ఇట్టి అధికకేంద్రీకరణ మగు నిరంకుశోద్యోగి వర్గమునుండి స్వరాజ్యమును బదియింపబడు గట్టిప్రయత్నము కొంతకాలము జరిగిన గాని ఫలము గలుగలేదు. అనేక విధములగు త్యాగాలు నొసర్చు మును సరికొల్పినందుగా నుండవలెను. ఇటు 41 జాతీయసాతకాల బుద్ధివి. భవములేక వానిలో ననేకము సరిగ్ పనిచేయుట లేదని తెలిసింది. మీపంజాబు తీలు గూడ సరిగా పనిచేయుటలేదు. నిజముగా మీరందరను స్వరాజ్యమునే కొరచుచున్నచో కాంగ్రెసు సంఘములలో సభ్యులుగా చేరవలెను. ఖద్దరుబట్టలను ధరింపవలెను. తిలకునిధికి ధనము సమకూర్పవలెనని హాకీంజీ నుడివెను.

నైహాగాగారు

కాంగ్రెసు సభవారి ఆదేశము ననుసరించి జేకీసేవ యొనర్చుడు. ఖద్దరును ధరింపుడు. కాంగ్రెసు సంఘములలో సభ్యులుగా చేరుడు. ఎల్లవారును సన్మానసంఘమున సభ్యులుగా చేరుడు. జేకీమాత్రము సేవింప నెల్లవారును ముందుకు రావలెను. జేకీయులందరను కలసి పనిచేయవలెను. లాయీడు జాడ్జిగారి ప్రసంగమును వినిపింపబడునైన మిత్రవాదులు కాంగ్రెసుసంఘమున చేరవలెనని వచ్చుచున్నది. మహాత్ముడు కార్యాచరియమును కావలెనని మీరు కొరచుచున్నచో మహాత్ముని ఆదేశముప్రకారము సమయమైన దని నైహాగాగారు నుడివెరి.

విచారణ

25 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 5 గంటలకు విచారణ ప్రారంభమైనది. రాజేంద్రప్రసాదు, కృష్ణప్రకాశసేన సింహా, భరణీభగవాద్ పాట్నా మిచ్చిరి. ఎం. ఎస్. మంత్రికేశ్వర శర్మ, మధురా ప్రసాదుత్రివేది, చంద్రనాథ సాహెబ్గారు 26 వ తేదీని పాట్నా మిచ్చిరి.

విచారణ ముగియుట

విచారణ ముగిసినది. ఫలితములను గూర్చి నాయకులు చాలసేపు రహస్యముగా చర్చించిరి. మెర్సాసీగారు అలిఖరుకు వెళ్ళిరి. జహంగూరు, మొజాం ఆర్. హాలావా అబ్దులు మజదుగార్లు 17 వ తేదీని బెర్రీకి వెళ్ళెదరు. నైహా పండితుడు, వి. జే. పటేలు ఎస్. కస్తూరి నంగయ్యగారు, సి.రాజగోపాలాచారిగార్లు 16 వ తేదీ సాయంత్రము కలకత్తాకు బయలుదేరిరి. వేలకొలది పౌరులు స్వేచ్ఛన కేరీ జయధ్వనులతో వారినిబిడ్డలిపిరి. కలకత్తాలోజరుగుదాసుగారి కుమారులై వివాహమునుచేచి మిమ్ముల అయ్యంగారు ఆచారిగార్లు 17 వ తేదీని కలకత్తానుండి చెన్నపురికి బయలుదేరుదురు. నైహాగాగారు కలకత్తానుండి పాట్నాకును గయకును వెళ్ళెదరు. హాకీంఅబ్దులు

విదేశీ వర్తలు

విరిమి విప్లవము

ప్రభుత్వపటాలముల విజయము

లండను ఆగస్టు 15:— క్లిప్పర్ని ప్రజాస్వామ్యవాదులు వదలిపోవుటచే ప్రభుత్వపటాలములు పోటీలేకుండగనే వశపరుచుకొనిరి. డివెలగాగారియొక్కయు మరి ఇతర నాయకుల యొక్కయు అనుచరులు దప్ప మిగిలిన ప్రజాస్వామ్యవైదికులందరను నిరంతరములై విడిపోవుచుండిరి కాంగ్రెసునుండివచ్చు వాక్తులు దెలుపుచున్నవి. చాలమంది ప్రజాస్వామ్యవైదికులు ప్రతిగంటయందును కాంగ్రెసుకు దిగివచ్చి తమతమవాదములను జేరుచుండిరి. వారి ప్రయత్నములకు పిరిపోయెనని ప్రేక్షకులు దెలుపుచుండిరి. కాంగ్రెసుకు దక్షిణమున జరిగినపోరాటమునందు ప్రజాస్వామ్యవాదులలో 11 గురు హతులైరి; 40 మందికి గాయములు లేగిలెను. ప్రభుత్వపటాలములను 6 గురు మరణించిరి; 25 మందికి గాయములు లేగిలెను.

దండల్లు పోరాటము

ప్రజాస్వామ్యవాదులు దండల్లును తిరిగిపట్టుకొనినపుడు 10 మంది హతులైరి; 40 మందికి గాయములు లేగిలెను. భారతలక్ష్య మందుగములు ప్రేలుటచే హతులైనవారిలో చాలమంది ప్రభుత్వ పటాలములలోనివారే; భారత్కులందు 200 ప్రభుత్వవైదికులుండిరి. బాయి ను న ది. వైరం తె న శిఖిలమొనర్చి బ డె న ని తె ల్లా స్తు వాక్త దె లు పు చున్నది. ఇందువలన తెల్లాస్తు డల్లిమర్తె చాలకాలమునకు నడచుటకు పీలులేదని తెలియుచున్నది.

గ్రీష్మగారి అంత్యక్రియలు

లండను ఆగస్టు 16:— ఈ దినమున గ్రీష్మగారి అంత్యక్రియలు జరుపబడెను. పట్టణమంతయు, దుఃఖించిస్తాములను పూర్తిగా ధరించెను. సామ్రాజ్య అభివృద్ధి మూసినేమిటదెను. శేషమును దీసికొని వెళ్ళువార్తమున కిరుప్రక్కలను, ప్రజలు బారులుగట్టి నిలువబడిరి. ఈ సమయమున బాల్గానుటకు చాలవార్లు ప్రవేశములనుండి గూడ ప్రజలరుదెంచిరి. ప్రోకెట్డ్రువర్త డల్లిను ఆర్పిలినపుగాను వేదాంతోపన్యాసమును గావించిరి. గ్రీష్మగారి శవ మా రాత్రి యచ్చటనే యుండుదెను. ప్రభుత్వపటాలములు పహరారీచేసెను. ఉపన్యాసము ముగిసిన తరువాత ప్రభుత్వపటాలములు ముందు సమయముండగా డిశిగింపు వెళ్ళుచున్న మెత్తీకి బయలుదేరెను. క్రిశేమనిశకటము నకు వెనుక 200 మంది పురోహితులు నడచిరి. వారివెనుక సేనానాయకుని దుస్తులతో కల్లియ్యగారును, యుద్ధాంగమర్తయగు రిగార్లు మాల్యహాగారును నడచిరి. తిరువాత ప్రభుత్వ సభ్యులును డెములు ఈరాను సభ్యులును నడచిరి. అన్ని ప్రాంతములనుండియు పురపాలకసంఘ ప్రతినిధులగూడ సందు పాల్గొనిరి. ఉత్తరక్రియలమధ్య నెట్టి యానంగతములును సంభవింపలేదు.

జర్మనులపై పరిహారములు

బర్లిను, ఆగస్టు 15:— ఈనెలనాయువాకు జెల్లింప నుల 20 లక్షలనవరకుల నన్యపరిహారవాదామొత్తము లోను జర్మనీప్రభుత్వమువారు 5 లక్షలనవరకుల జెల్లిందిరి. గత పను వైదుదిసములలోను జర్మనీ ఇంగ్లాండునుండి 128000 టన్నుల పొగను దిగుమతిజేసెను.

విదేశీయుల కరెన్సీ కృతహారములను, మార్కుధర పడిపోవుటలనను, జీవితవ్యయ మధికముగా పెచ్చిపోవుటలనను దాము విరులక్షలకంటె నధికముగా చెల్లింపబాలకతోయితిమని జర్మనుప్రభుత్వమువారు (బ్రిటిషు, ఇటాలియను, జెర్మియను ప్రభుత్వములకు తీమాపణప్రతిమును పంపిరి.

భాను డాక్టరు అన్నారీగార్లు 13 వ తేదీ రాత్రి పాట్నానుండి ఢిల్లీకి బయలుదేరిరి. 16 వ తేదీని బహిరంగసభ జరుగలేదు.

రిపోర్టు

డాక్టరు అన్నారీగారి రిపోర్టు మనాయుదానాయకులకు జోగిరి. ఈనెల 21 వ తేదీని సంఘసభ్యులు బాంబాయిలో సమావేశమై మనాయుదాను చర్చించెదరు. ముఖ్యవిషయములలో నందరు సేకీభరింతురనియు యితర విషయములలో ప్రత్యేక నివేదికములు గూడ నుండవచ్చుననియు వదంతిపడెను.

మదరలు హారుగారిని చూచుట

కనుమతింపకపోవుట

పాట్నా చెజిసాలలోనున్న మదరలు హారుగారిని చూచుటకు ఆమచతియ్యవలెనని నైహా, పటేలు, అయ్యంగారు, ఆచారి, అన్నారీ, హాకింగార్లు 11 వ తేదీని జయలు నూపర్చెంటుకు వ్రాయగా నతడు నిరాకరించెను.

భారత వ్యవహారములు

కెన్యాయందు సమానహక్కులకోరుట

నైరోబీ, ఆగస్టు 16:—కెన్యాకాలనీయను భారతీయ సమస్యనుపరిష్కరించుటకు చర్చిల్లు, మేజరు, ఇ. వుడ్డుగార్లచే నూచింపబడిన సలహాలయవల నాభిభంగముగా దెలుపుచు, కెన్యాభారతీయ కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు అధినివేత, భారత కార్యాలయములకు తిరిగివెరి.

సంపూర్ణసమాన హక్కులొసంగుటే ఎట్టిపరిష్కారమును కుదురదనియు, అంగీకరింపబడదనియు, నందు దెలుపబడెను. సంపూర్ణ కాంగ్రెసు సమావేశముచే నీతికాను మామోదింపబడవలసియుండెను. కాని కాలక్యకధిలేకపోవుటచే నాతికానును వెంటనే పంపబడెను.

శాస్త్రీగారి పర్యటనము

వాంకోవరు, ఆగస్టు 16:— కెనడాయందు శ్రీనివాస శాస్త్రీగారు, భారతీయుల పరిస్థితులను విచారించుచు మాకు వారములు పర్యటనము నొకర్తరు. ఆసమయమున వారు వివిధప్రజేతులం దుపన్యాసముల నొసరుదురు. వాంకోవరునం దుపన్యసింపుచు నాయన ఇల్లుకడివెను:— సామ్రాజ్యమునంద్రేప్రాంతములందుగాని నివాసమేర్పరుచుకొని నివసించుచున్న భారతీయులకు సమానహక్కుల నొసగవలెనని మేము కోరుచుంటిమి. ఈన్యాసమునకును బలపరుచుటకు నేనిచ్చుటకు వచ్చితిని. ఈరాష్ట్రమునకుగాని మరియే ఇతర అధిని వేత రాష్ట్రములనుగాని వారిసమృద్ధిలేకయే 1908 సం॥ విధానమునకు విరుద్ధముగా భారతీయులు ప్రవేశింపబోరు. సామ్రాజ్యమునం దితరభాగములవారు తమకును తమకు వగల వాయుచుండినను నొక యభిప్రాయము భారతీయులలో వ్యాపించియుండెను. మనలను తమకు వగల వాయుచు నుండునమును కొల్లగొనిపోవుచుండగా జ్ఞాన మున మింకను సామ్రాజ్యము నే పట్టుకొని ఎందులకు ప్రాకులాడవలెనని వారుదుగుచుండిరి. భారతీయుల నితర అధినివేతములవారు తమకు మాయచుండుటలేదని మాప్రభుత్వమువారికి తెలుక పీలుండవలెనని యభిప్రాయించుచుండిరి. కలపబోవుట, నిర్బంధ ప్రాత పద్ధతులను మామృట భారతప్రభుత్వమువారి విధానము వలన వచ్చినవారి యెడల నొక ప్రత్యేక పద్ధతి నవలంబింపవలెనని గోడుటలేదు. ఆస్త్రేలియా ప్రధానమంత్రిమకు హామ్యను, న్యూజిలండు ప్రధానమంత్రిమకు మాస్టీగార్లు ప్రస్తుతము నివసించుచున్నవారి సమానహక్కులొసగుటకు యత్నించెదమని వాదన మొనర్చిరి.

ఈజిప్టుపర్యటితులు

అందోళనాపరుల నరెస్టుజేయుట

లండను, ఆగస్టు 16:—బ్రిటిషరులకు వ్యతిరేకముగా దౌర్జన్యము లింకను నెరవలనుచుండెను కారణముచే ఎల్లెన్నో ప్రభుత్వత్తరువుల ప్రకారము ఏడుగు ప్రధాన అందోళనాపరులరెస్టుజేయబడిరి. వీరిలో ఇరువురు నూతనవాళ్ళు సభ్యులు గూడ గలరు.

శిక్షలు

పూర్వపువాళ్ళ (కాసనసభ) సభ్యుల కేసు విచారింపబడెను. ఒక్కొక్కరికి 7 వత్సరముల కఠినశిక్షయు 5 నెల సజనలు జరిమానాయు విధింపబడెను.

నల్లమందు వ్యాపారము

లండను, ఆగస్టు 15:— నల్లమందు సలహాసంఘము వారి నూచనల ప్రకారము నల్లమందు దిగుమతుల సర్టిఫికేట్లను సమయోగించుటకు జర్మనీ, చైనా, ఇండియా, జపాను, సయాము, బ్రిటిషు అధినివేతములు మొదలగు రాష్ట్రములవారు రంగీకరించిరి జాతీసమితివారు ప్రకటించిరి.

సోవియటు-తురుష్కస్థానము

లండను, ఆగస్టు 16:— సోవియటులను, తురుష్కస్థానమును గావించుకొనిన యొడంబడికయం దివరతులు గలనని ప్రైముు పత్రిక దెలుపుచుండెను.

ఇరుప్రభుత్వముల వారును ఒకరినొకరు నైని కృత్యులకు ములను వెంటనే మానెదరు. సోవియటులకు నష్టకరమగు నొడంబడికను తురుష్కస్థానమువారిరదేశముల వారితో గావించుకొనరాదు. తురుష్కస్థానమునందు నివాస మేర్పరుచు కొనుటకు రష్యనులకు ప్రత్యేకహక్కుల నొసగవలెను. తురుష్కస్థాన వైస్యములను సంస్కరించుటకొక రష్యను అధికారిపంపబడును. ప్రతిమొదలగు పదార్థములను దొరికినంతవరకు రష్యకు ఎగుమతి జేయవలెను.

(వంగూరి సుబ్బారావు గారు)

భూస్వామి రైతు వ్యవసాయస్థితిగతులు:—1929 పది
వేల 509 రూ కాసనము (అంగుళి) క్రింది కలి 1317 సెమెంటు

ఈ విశేషములే గాక విజయనగరపురాజులు తుంగభద్రా నది కానకట్టు కట్టించి, పంటకాలువలు కట్టించియు, చెరువులు

“ప్రతి గ్రామము నందులి యంతఃపరిపాలనమును పీఠికార్థము
లకుఁ జలనమాలేక నడుచును. విప్లవముగాఁ (Revolutionary)

ఆయుర్వేద వైద్య ప్రభావ విషయములు

నారాయణం కేసరిచార్యులుగారు మా కిట్లా వ్రాయుచున్నారు:

మన వైద్యశాస్త్రములను, ముఖ్యముగ భూమి ఆశ్రయమున జూచుచున్నామని చెప్పవలసిందిగా సందేశము లేదు. అందులకు ముఖ్యకారణ మేమై యుండవలయును? ప్రకృతి ప్రభుత్వమువారు ఆయుర్వేదమున, అదిగల జానపదములను కారణముగా యుండవలయునని చెప్పకనేరరు. అయ్యది అట్లుండనియు, శాస్త్రానుసారము, ఆయుర్వేదమున అదిగల జానపదము, జానపదమును, యీ లోకావకారము, ఆయుర్వేదశాస్త్రమునకు, ప్రభుత్వమునందును, నాశనముండవలసి వున్నను, ముఖ్యముగ గట్టిగా జ్ఞాపకముచేయవలయును. ఈ శాస్త్రమునకు నామ తెలిసికొనవలసి, ప్రస్తుతముగ వివరించెదఁ:

సంకల్ప ప్రయోజనము లగునట్టి, యీ ఆయుర్వేదశాస్త్రములను, నిష్పన్నయోగములను, యూహించి, వాటిని తెలుసుకొనడక, వాటిని గొప్పవిద్యగా, మన ఆశ్రయము, భాగ్యమును జేరవలెనను, పలువిధములగు వ్యాధుల పాలగుచున్నారము. మన ప్రార్థనలు, మన జీవితోద్ధానములను కొందరు కీర్తనలు, వైద్యవేత్తలు, శాస్త్రకారులు, మున్నగు మహనీయు లా శాస్త్రవిషయములకై శ్రయప్రయాసలతోల్పి, వాటిని ప్రార్థన సభ్యులచే "పరమేశ్వరార్థమిదం శరణం" అను నాశ్రయమునకు, పరమేశ్వరార్థముగ నాలముచు పుచుండెదవాడు. అట్టి లోకావకారము యీ వైద్యశాస్త్రమునకు బుట్టికెడి అట్టి దానియొక్క సాంప్రదాయ మెట్టిదో అగు ముఖ్యవిషయములగునది ప్రాచీన వైద్య చరిత్రలను బట్టి కొంత మున్నగించెదము. అందులకు తార్కాణముగ లోకరక్షణయోగమున ఆయుర్వేద శాస్త్రమునకు విశేషము ను నిచ్చు వ్రాయుచున్నాడు. దానియొక్క అర్థము మనము కొంతకాలము యోచించిన యీ వైద్యశాస్త్రము, మానవలోకమున కెంత యావశ్యకమో, అట్టిదానిని మన మే లాగు గౌరవించవలసియున్నదో, పాతక మరొకయుల కందరికి విశేషము కాగలదు.

శ్రీ: ఆయుర్వేదాధ్యయనము సులభం సమీకృతం, అపిశ్యతాశ్రయతః ప్రవర్తతే, జలాన్య పిన్నాన విధియమాణే, శరీరమాద్యం భుజ్యమానాభిరన్తః.

ఇందలి తాత్పర్య మేమన, శరీరము గోగ్రహితమైన భాగమున, లోకావకారమున కియ్యవలె భర్తాగృహములను సాధించవచ్చును. గోగ్రహితమై యెడల మనజాతు సత్త్వియును లేదుట కనుకయు, పాపమును బొందును. కాన భుజ్యమానముల గోగ్రహితము ముఖ్యకారణముగా శరీరమును గోగ్రహితముగా నీచుక, ఆయుర్వేదమున బాగుగ నెట్లొగి, చికిత్సలచే శరీరమును క్షయమునకును దూరముచేయవలయును.

ఇదియునుగాక శ్రీశ్రుత, మహావృద్ధియు మతశిష్యాంతులు మున్నగువారును, యీ వైద్యశాస్త్రము విషయమున తెలిసిన విషయములను, వైద్యవిజ్ఞులను, శ్రోతృభావములను, వారి శాస్త్రభావములను విశిష్టములగునట్లు వివరించుచు, తేజోవేదము ఆ కాలమునందు జలభృత పూర్వమునకు చెందిన వారై, యెల్లప్పుడును బహిష్కారమునకు పాటుపడెడి వారు.

మన ప్రార్థనలు మన వైద్యశాస్త్రములను పడిన ప్రభుత్వమునకు. ఆ మహనీయుల ఆభిప్రాయములను నిందుకే యోచించి, నకల భర్తాశాస్త్రములను, ఆయుర్వేద వైద్యశాస్త్రము నిమగ్నమున, దక్షుచుగానైన నెంచు నుండవలసి నొక్క వర్గానించి చెప్పవలను. దేహగోగ్రహము లేని వారు భర్తాశాస్త్ర ప్రకారముగా ననుమతుల పితలేదని నొక్క చెప్పకనేరరు. ఇయ్యది ముఖ్యముగ నిక్కము. ప్రతిమానవుడును వైద్యశాస్త్రమునకును చాల దేవుకరమని మన పెద్దలు చెప్పినది నే వ్రాయుట నొక యతికయోక్తికాదు.

ప్రభుత్వమున వైద్యశాస్త్ర మేధావముగ బుట్టినదియు, అందుచేయునై మన ప్రార్థనలు నెంత శ్రమనొంది ననియు నిందుకే నిర్ణయించు. మన హిందూదేశమున వైద్యశాస్త్రము యొక్క పుట్టుక విషయము, కర్మలనుబట్టియు, పలువిధములగు

దానిని గదపలేవు. ఏక జను దానిని, జయింపలేదు.

Rice in Mysore Gazetteer.
"ప్రతిగ్రామమున దన "అయింగాడి" (పానాబలాతి) లో నొకవ్యవసాయమునకు రాజ్యము (Republic) దాని పనిలే దానికి నాయకుడు. హిందూదేశ మిట్టి (చిక్కిగ్రామ రాజ్యముల) గుంపు మహాభూమియందు, కేరళదేశము, నీపాదము తేన్నడిసెయిదుల భూమిపన్ను మూడు, నిర్ణయములు, గ్రామనాయకులతోడనో - గ్రామనాయకులైనవారానో - చేసి కొనించుచున్నది." కన్నులు ముగ్ధులగుచు.

వైద్యశాస్త్రమునకు వైద్యశాస్త్రముల వ్రాతలనుబట్టియు, మరల మార్గములనుబట్టియు యావిధముగ వ్రాసియున్నాడు:

మాడులకుల యెనుబడి యెనుపేల వత్సరములకు భూగర్భమున, బ్రహ్మ, లక్ష్మీదేవతలను వైద్యవిషయము చెప్పియున్నాడని కొన్ని గ్రంథములు చెప్పుచున్నవి. అట్టి వైద్యశాస్త్రము యొక్కదానిని విలువలనుచున్నది. ఈ ఆయుర్వేదము 1. వ్యాధులచికిత్స 2. పిల్లలచికిత్స 3. శస్త్రవైద్యము 4. సనాదశాస్త్రము 5. పురుషుల వ్యాధుల చికిత్స 6. స్త్రీలవ్యాధుల చికిత్స 7. కుశలముల చికిత్స 8. మెన్స్ట్రుజం, తేజ, మర్మత శాస్త్రము అని యెనుమిది అధ్యాయములుగ వ్రాయబడియున్నది యని కొన్ని వైద్యశాస్త్రములు ఘోషించుచున్నవి. అటులే మన దుర్భలవలన, యిన్ని విషయముల బోధించు అసలు గ్రంథము ఎచ్చటను లేకుండు వారించి పోయినందున మనము మిక్కిలి చింతింపవలసియున్నది. అనగా బాహ్య వైద్యశాస్త్రమునకుంచి నదిని యర్థము కాదు.

మొట్టమొదట, కృత్రిక రక్తమును బ్రహ్మసమస్తమైన ఆయుర్వేదము నెట్లొగి దత్తప్రజాపతికి నుపదేశించె. దత్తప్రజాపతి అశ్వినీ దేవతలను, అశ్వినీదేవతలు ఇంద్రునికి నుపదేశించిరి. అటు పిమ్మట భూలోకమునందు మనజులు భర్తాగృహమునా మోక్ష రూపమైన చతుర్విధపురుషులను విష్ణు కాలమున 'గోగ్రహలక్ష్మీ' సీడినట్లే యుండగా విష్ణువర్చసోపాయము నెలుగుటకై భగవంతుని, భర్తాగృహము, నిమిశకృత్యము, లంచాయనము యీ మొదలగు పదార్థముల పునర్వ్రుతము ముందు నుంచికొని దేవతల కందరికి యజమానుడు, కరుణకు వైన ఇంద్రునివద్ద కేటించిరి. అంతట దేవేంద్రుడు వారినించి అభ్యర్థనమునకు ఉపదేశముల నీ యాయుర్వేదమునందయు వానికి బాగుగ నుపదేశించె. పితృ శాస్త్రమునకు, బాలచికిత్స, గ్రహచికిత్స, ఉద్ధృష్టాంగ చికిత్స, శస్త్రచికిత్స, విషచికిత్స, రసాయన చికిత్స, వాణిజ్యచికిత్స అను యెనుమిది యంగములు గల 'యేదేవము' బ్రహ్మరథమున దేరికొని నెట్లొగి, దానిని. భగవంతుని మొదలగు వారలను తెలిసికొని మున్నము తెలియకరచికొని మిగుల సంకల్పమున మోక్షలోకమున కేటించి 'ఆయుర్వేదము' యీలోకమునందు ప్రచారముచేయుటకై వేన్వేయక తంత్రములనుజేసి, అగ్నికరుణకు హరితుడు, భేరుడు, శాశ్వరుడు, మృత్యుడు, కలగుడు యీ మొదలగు శిష్యులకు దయాపుంగులముగ నుపదేశించిరి. అని మొదలుకొని యాతంత్రములు భూలోకమునందు ప్రచారము చేయించి అని అట్లాంగ సంగ్రహమునందు ఆయుర్వేదా వత్సరణ క్రమం నిలుల కర్మింపబడినది.

ఆయుర్వేదశాస్త్ర మహిమ

బ్రహ్మనుండి, ప్రజాపతియను, ఆ ప్రజాపతివలన అశ్వినీ దేవతలను, ఆయుర్వేదమును అభ్యసించినది, విశవశులన్నియు వ్రాసియుంటి. మరల వ్రాయుట నశవసము. అశ్వినీదేవతలు భూదాతలు. ఆ మహనీయుల వైద్య(సానిటరీ)ము వర్ణించి వ్రాసి, వైద్యగ్రంథము కాగలను. ఇక వాడుజేసిన చిత్ర విచిత్రములగు పనులను చిత్రతానసాముగ కొంత వ్రాసెదను. ఈ కాదుదేశ యభ్యుదయము, మన హిందువులకు విశేష గాయములు లోకరక్షణకు వారందరికి ఆశ్చర్యకరమగు చికిత్సజేసి చేత గాంచిన మహావృద్ధులెవరు? అశ్వినీ దేవతలవల్లనే జరిగినది. ఆ సమయమున ఒకడును మృత్యుకేంద్రుడే.

చంద్రునిగాను రాజు యొక్క శరీరమునై, మేహాబుల్లలను నూత్నముగా సృష్టించిన ఆయుర్వేదశాస్త్రము చింతముల గలిగిన మహనీయు, లెవరు? అశ్వినీ దేవతలవల్లనే జరిగినది చాడెడి. అతి బాధకములను కలనవ్యాధులను జీక్ష్మ మిక్కిలి నీరసము చేసి అన్ని విషయములను విరాగుడై యున్న దానిని చికిత్సచే సృష్టపరచి మరల యావసరముచేగా జేసిన కవిరాజులెవరు? ఈ అశ్వినీ దేవతలే.

ఇంద్రునిభుజము, వాతములక కడలుబుటకు నీలుతేనెపుడు, చికిత్సజేసి మర్చిస, భిక్షు వశ్యులెవరు? ఈ అశ్వినీ దేవతలే.

ఇటువంటి అద్భుతచికిత్సలు విశేషముగ జేసియున్నారని, ఆయుర్వేదశాస్త్రమునకే చెప్పుచున్నది. ఇదియునుగాక, అశ్వినీదేవతలు ఆయుర్వేద వైద్యులందును, శస్త్రవైద్యులందును, గొప్ప ప్రవీణులవారై విశేషమునకే తెలిసిన వారలగుటవలన, ప్రామాణికత కలుగులయును? గౌరవ కలుగులగు (బ్రాహ్మణులు మొదలగువారితో, సమానముగ భోజన పానాదులు చేయుటకు సమర్థులని ఒప్పుకొనబడినది. దేవతలకు ఘన వైద్యుడనియు గూడ పేరుబడినది. ఇందు వాయన శిష్యుడుగ నుండి ఆయుర్వేద మభ్యసించెనట. అక్కలనుందు 'వేమ దాసు' వైద్యుడుడెను. ఆవైద్యుడు కృత్తికాశ్రమ కారణమున చెప్పబడియున్నది. అట్టి ఆ కృత్తికాశ్రమ కారణమునాడ, అశ్వినీ దేవతలవల్లనే ఆయుర్వేదమును అభ్యసించెను. విశవంశాగ అనేక శిష్యులందరి ఆ మహనీయుల నాయములన్నియు నిచ్చు మదహరించుట నశవసము.

'ఉత్తరము' వైద్యభాగముకంటె, ఆశోగభాగము చెప్పిన, 'గోగులకు' చికిత్సచేయుట యుత్తమమో వైద్యశాస్త్రము సభ్యునిందుటకు కాశ్చీరదేశము వైద్యులు. ఈవిషయము మన ఆయుర్వేద వైద్యులందరికి తెలియని విషయము కావచ్చును కొంత వ్రాసెను. అవట-నాశాస్త్ర మభ్యసించినపిత 'ఉత్తర'

సంస్కృతా అను గ్రంథమును మూడుభాగములుగ వ్రాసిరి ఈ వైద్యవిభాగమున శ్రీరామచంద్రుని రాజ్యకాలమునకు పూర్వపు వాడు. ఇప్పటి కెంతకాలమునందో, అంధప్రతికా పాతక మహాశయలే యూహించుకొందురు గాక యని వేడుచున్నాడు. ఈయన శిష్యులలో, పరావరు, మారేతు, జాలూక రిన్, ఆగన్, ఫీర్కా, మొదలగు నీరు తమతమ పేరుతో నొక్కొక్క వైద్యగ్రంథమును జేసికట! వాటిలో, పరావర, సంస్కృతా, మారేతసంస్కృతా, అను గ్రంథములు యిప్పుడును అచ్చటచ్చట దొరుకుచున్నవి.

ఇదియునుగాక శ్రీరామచంద్ర కాలములో, హిమాలయ పర్వతముమీద ఒక సభ జరిగెను. మహాజన సమ్మేళనము నందు 'వ్యాధులవలన, కరులవలన చాలా భాగములగుటయు, వైద్యభక్తుల భక్తిచేదుటయు, తటస్థులగుచున్నందున, ఆ కష్టములు రాకుండుటకు మిక్కిలి గట్టి ప్రయత్నములు చేయవలయునని తీర్మానించుకొని, 'భర్తాగృహము' 'ఇంద్రుని' దర్శించి ఆయన వలన ఆయుర్వేదశాస్త్ర మభ్యసించి తిరిగి హిమాలయ పర్వతమునకువచ్చి అక్కడెవారికి చికిత్సలు చేయుచుండెనట!

శ్రీరామచంద్రుల 'చంద్రము' వైద్యుడయ్యెను. ఈయనను కొందరు 'భర్తాగృహ' ముని శిష్యుడని వ్రాసియున్నారు. ఈ మహనీయుడు ఆపూర్వగ్రంథముల పరిశీలించి వివిధగ్రంథముల సారమును ద్రవించి, 'చంద్రగ్రంథ' అను గ్రంథము వ్రాసియుండెను.

అందులో, శరీర శాస్త్రము, వ్యాధులచికిత్స వ్రాయబడి యున్నది కాని, విశేషముగ శస్త్రవైద్యమునుగూర్చి వ్రాయబడి యున్నట్లున్నది.

హిందువుల వైద్యవివరము

ప్రపంచమున, ఆరేచియా ప్రాంతమునందలి 'మిసరు' పట్టణమున వైద్య మారంభమయ్యెట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. కాని పూర్వచరిత్రములనుబట్టి చూడగా, పూర్వ మతస్థులలో, 'మిసరు' నివాసులకు హిందువులతో సంబంధము గానించుచుండటంజేసి హిందువులు మిసరునుండియే వచ్చియుండవచ్చునని తెలియుచున్నది. కాబట్టి వైద్యశాస్త్రమునూడ 'మిసరు' పట్టణమునందేయే, హిందూదేశమునకు వైద్యశాస్త్రము మొట్టమొదట నెక్కుడనండి వచ్చినదియు, కృష్ణముగ నెక్కుడను వ్రాయబడియున్నది. నకల విద్యాసాగరమని చెప్పవలసిన ఈ హిందూదేశమందు శాస్త్రమతములు అపారమునందే జరుగుచు నేయున్నదని చెప్పుకరవచ్చును. ఇట్టి శాస్త్రవైద్యులు పూర్వ కాలమునం నితర దేశీయుల సాహిత్యము లేకుండగనే, కృతిం త్రముగ, తమతమ, బుద్ధి చాప చక్రముచేతన, స్వావభవముచేతన, తమ వైద్యశాస్త్రమును చాల యభివృద్ధిలోనికి చేచ్చి యున్నారు. మొగలాయి చక్రవర్తులు రాజ్యపాలనము చేయుచున్న కాలములో, యూనాని వైద్యులు అత్యంతాశ్చర్యకరములగు గొప్పగొప్ప ఔషధయోగములు, మిక్కిలి కఠిన వ్యాధుల విషయమైనవి, కొన్ని, మన ఆయుర్వేద శాస్త్రమునందుండి సంపాదించియుండిరి.

బీహారు బరిస్సా శాసనసభ

రంచి ఆగస్టు 15:— బీహారు బరిస్సాసభలో బాబు నీరహారాయణ సికాహాగారు ఈ తీర్మానము సమహిం చెదరు:— చోర రాష్ట్ర స్థాపక క్షేత్రము జరా సామ్యును మూల జేయబడినది ఈ ప్రభువును రద్దుజేయవలెను. ఇదివరకపుడే సామ్యునమైన దానిని ప్రజల కిచ్చి నేయవలెను. చచ్చి 1 రోజంతయు జరిగెను. ప్రభుత్వమువారి తీర్మానమును నిరాకరించిరి. తమకు సరి అయినదని తోచిన ప్రకారము స్వాయమాన్యముగ నే చేసి తమనిరి. స్వాయమాన్యముగాదని తోచినపుడు ఎదులకు ప్రజలు కోర్టులో దానా చేయలేదని యడిగిరి. తుదకు తీర్మానము ఒడిపోయెను.

బొంబాయి గవర్నరుగారు గణేష్గంధునుండి భూలియాడియులాలకు బోవుటకై బొంబాయికి పోయిరి.

రీడింగు ప్రభువుకొడుకు, కోడలు కలకత్తాకు వెళ్లి.

ఆయిలు ఎంజినులు

రెండు కిక్ల హెచ్. పి. హాల్చి ఆయిలు ఎంజినులు (వాడినవి) అమృతమున కున్నవి. ఎంజినులు బాగా పనిజేయుచు మంచినీటియందున్నవి. 16 అడుగుల మాట్టింగు, రెండు పుల్లులు, పెద్ద నూనెతోట్టి, 2 క్వి అంగుళములు పంపు సహా విక్రయింపబడును. కావలసినవారు వెంటనే చూచుకొని ధరను నిర్ణయించుకొన వచ్చును.

ఆంధ్ర పత్రిక
7, తిరుకట్టిపేట, మద్రాసు.

వృత్తాంతలేఖలు

తాల్ల పూడి

(ఒక విలేఖరుని నుండి)

శ్రీమంతుని

ఎండలు బహు తీవ్రముగా కాయమున్నవి. రెండురోజుల నుండి మబ్బులు వేయించుచు గాని వర్షములు లేవు. పువ్వుల పంటలు పాడయిపోయినవి. నువ్వుపంటపాడ పాడగుచున్నది. గోదావరియందు నీళ్లు చాల తీవ్రముగాయియున్నది.

ఎలూగుపాటి రామభద్రచతురులుగారు

మీరు చిన్నప్పటినుండియు జేకాభిమానులై ప్రజాభివృద్ధికి మిక్కిలి పాటుబడిరి. మీరు మా గ్రామమున శ్రీ పరశాలమును స్థాపించి గ్రంథాలయమును స్థాపించి దానిని నిర్వహించుటకు తమ స్వంతభవనమును కూడ చాల నుపయోగించిరి. మఱియు పెక్కుమంది గ్రంథకర్తలను యాచించి పత్రాలయమును చాల పాత్రముల సమకూర్చి పరశాలయము చాలమంది సభిప్రాయములను బాంధవ్యము చేసివారు. అందునంతవరకుల క్రితము యీతావలూకా మహాసభను యీ గ్రామమున లేమ స్వంత భవనముతో యీ గ్రామమున జరిపివారు. ఇటీవల మహాత్మా గాంధీగారిచేరూపించిన నిరాకరణోద్యమమును గట్టుదలతోను నుత్సాహముతోను బరిచేసి, రాష్ట్రీయసంఘసభ్యులుగా నుండిరి. తమ కుమారుని వివాహమునకు రు 116 లు తలకు స్వరాజ్య నిధికి కట్టుము నడిపించిరి. ఇట్టిచేరారాధన తత్వరు లగు శ్రీరామభద్రచతురులుగారు మా గ్రామమును విడచి తలుపు గ్రామము వివాహార్థమై పోవుట, మా గ్రామములకేగాక యీ చుట్టుపట్ల గ్రామములకుగూడ విచారముగానున్నది. మీరు మాభ్యు నుండి గ్రామసంరక్షణకు మేల్కొనగలిగి అక్కడకూడ ప్రజా సేవచేసి భాగ్యవంతుని అయితిరి. అయితే గోగ్రామములతో వృద్ధిపొందు నట్లు చేయుటకు భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాము. మా గ్రామ వర్తక ఖియామతు లందఱు వారు గ్రామములో లేనికొంత డిల్లీ పత్రాలయాభివృద్ధికి పాటుపడుచు వారి గౌరవాధిమై "శ్రీపరశాలము" అనుపేరున "శ్రీరామభద్ర పత్రాలయము"ని మార్చగలండుట ప్రార్థించుచున్నాను.

ఉయ్యూరు

(ఒక విలేఖరుని నుండి)

రాజావార్ గారి బదిలి

రైతుల మన్ననలకు పాత్రులయినట్టియు, రాజుకు, రైతుకు, కలతను కలుగ చేయక శాంతిగా దత్తుకములు పర్యటించి నిపుణు లయినట్టియు రి సంగత్యములనుంచి రాజా వార్ గానున్న శ్రీమంత మాచిరాజు చలపతిరావు పంతులు గారు గణపవరం రాజాకు మాన్యుబడిరి. వీరి గౌరవాధిమై పెద్దసభ జరుపబడెను. ఆసభను చుట్టుపట్ల గ్రామములలోని పెద్దలుకూడావచ్చి రాజావారుగారి కుటుంబములను కొనియా డిరి. వారిని పుష్పమాలాలంకృతి చేసి అల్పాహరములతో సభ ముగించిరి. వీరి బదిలి రైతులకును ముసద్దీలకును విచారము కలుగ చేసినదనుటలో అతిశయోక్తిలేదు.

జాతీయపాఠశాల

100 మంది విద్యార్థులతోను 6 పుష్పాభ్యాయలతోను మా గ్రామజాతీయపాఠశాలను నిర్వహించుచు నెఱవేర్చుచున్న పుష్పాభిమానులు ప్రజనియులు. ఈ ప్రాంతవాసుడును, పుర వాసులును, తమ బిడ్డలను పంపియు, ద్రవ్యసహాయము చేసియు, యీ పాఠశాలను విసిదివాభివృద్ధి చేయుభావము, ప్రజలచే నున్నది.

దేవాదాయము

ఈ గ్రామ శివాలయము 2003, వచ్చే భూములు కలవు గాని, ప్రజారీతం. అన్ని అంతువులకు నివాసముగా నున్నది. సక్రమ అర్చికాదికములు జరుగుటలేదు. యీవాసులు తనఖాలువెట్టి ఒక అర్చక భాగధుడు లేచిపోయినాడు.

ఈ ఆలయమును స్త్రీము దానా తెచ్చి హిందూత గౌరవమును కాపాడుకో గల భారము అగ్రులము వారగు బ్రాహ్మణులవై గలరు గనుక త్వరపడ ప్రార్థితులు.

THE BENGAL COTTON AND WOOLEN MILLS LTD.,

Wanted agents to sell shares of the above company which commenced business in grand style and guarantee 50 per cent dividend in the first year. For Prospectus and particulars please apply to Roy Dutta and Co.

172, Bow Bazar Street, CALCUTTA

గృహ నిర్మాణము

కృష్ణా, గుంటూరు, హైదరాబాద్, గోదావరి, విశాఖరెవెన్యూలు, గంజాము జిల్లాల వారికి, హెచ్చరిక.

మా స్వంత పరిశ్రమలను రంగునునుండి. శ్రీమంతుని తెప్పించుటచే చతురగా ప్రకటనను, శ్రీమంతుని కమ్యూలు, చాలములు, రెవెన్యూలందు చిట్టకగానున్న. కర్తవ్యలకు టోకు ధరలకున్న విగ్రహించు చున్నాము. చెన్నపట్టణం రైల్వేకంపె మా రైల్వే తక్కువ, రయిలు చార్జీలు కూడా తక్కువగ నుండును, కావలెన్ని వారు, ఇట్లు ప్రాయశ్చిం.

ఆ. సుబ్బారాయుడు కంపెనీవారికి,

శ్రీమంతుని కలవరములు, కాకినాడ.

చాటుపద్యమణిమంజరి

ద్వితీయభాగము

అక్షోద్ధమండి యభివృద్ధిశ్రమ చేసి యాంధ్రజాతీయ నిభాగముల నుండియు రత్నములవంటి చాటుపద్యములను సంకాశించి మేలూర ప్రభాకర కాశ్మీరగారు దీనిని వెలువరించారు. ప్రథమభాగమున చేసి యభ్యుదయములు గలిగి యిది యద్భుతిగా నున్నది. వెల 1-5-0, రైలు పేజరు ప్రతి 1-10-0

మూన్నాళ్ల ముచ్చట

హృదయకు చిన్న పద్యసంపుట, ప్రభాకరకాశ్మీరగారు రచించిన పద్యములమృతగుళికలవంటివి, కథ యీనాటి యాంధ్రజాతీయము. దీనితో నిండినది. వెల 0-6-0.

ఆగష్టు నెల ముగియాలిగా, రెంటికిని అర్ధవ సంపుటానికి మూన్నాళ్ల ముచ్చటను రూ. 0-4-0 లకే పంపుచును.

అగ్రెసు:—మణిమంజరి మేనేజరు,

(142) తిరువల్లిక్కేణి, మద్రాసు.

బహుమానము

వైద్య విద్య

ఆయుర్వేద శాస్త్రములకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును.

రాజవైద్య నారాయణజీ శేఖరజీ, (8198) 27, చీనాబజార్, మద్రాసు.

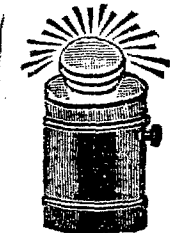
ఆగత్యైక్య హామీ

రు 116 లు బహుమానము

తమ, దగ్గు, బిగువు, ఉబ్బనము, మొదలగు క్లేష్మ వ్యాధులకు ఈ హామీదము అమోఘముగా పనిచేయును. 1 నెల రోజులకు ఎటువంటి యుగోగమైనను పూర్తిగా విచారణయగును. దీనికి పర్యవేక్షకు, వారంగోజులలోని కాలాభాగము దీనిగుణము కనిపించును. అట్టి నమ్మకము లేదనియె రాకపోకల ఖర్చులు మాకు పంపియెడల మేము స్వయముగా వచ్చి పూర్తిగా వ్యాధి నివారణచేసి అటుపిమ్మట వైదవాని బహుమానము తీసికొనెదము. వారంగోజులకు సుపదం మించుకు వి. పి. ఖర్చులతో రు 1-6-0 లు అగును. 1 నెల రోజులకు రు 4-6-0 లు అగును. కావలెనవారికి కేటలాగు ఉచితము.

మేనేజరు

శ్రీ వేణుగోపాల వైద్యశాల, గోపాలపురం (213) కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా.



ఎలక్ట్రిక్ లైట్

ఈ జర్నల్ నిల్వలో దీపము నీవలూ తమరు నేయబడినది. దీనిని వెలిగించుటకు అగ్నిపుల్ల (Match) అవశ్యము లేదు. ఇది ఎలక్ట్రిక్ లైట్ కలన ముండును. దీనిని ప్రకారము చేసి దీపమువై నుండు చక్రమును త్రిప్పినయెడల, తమిళమే ప్రకాశముగా నుండును. చూడుటకు ఇతరుల ఆశ్చర్యముగా నున్నది. జేయుదురు సహ ఉంచుకోవచ్చును. దీపము 1-5-0 రూ 1-8-0. జనరల్ మెయిల్ ఆర్డర్ కంపెనీ, పోస్టు బాక్సు 232, మద్రాసు.

జాతకరత్నము

జన్మరత్నము పుట్టికేసే జాతకమును సరిగ్గా లేక మేల గల పునఃపరిశీలనకు కావలెనను రీతిని అంత సహాయము సందర్భములైనను జ్యోతిషుని సహాయము అక్కర లేదు. తమంతట తాము వ్రాసికొనవలరు. భవము, సంతానము, ఆయురారోగ్యములు మున్నగు వ్యాపకభావములతో మీ మీ జాతకములను మీరే వ్రాసికొనవలరు. ఇది యింటిజ్యోతిషుని. దీని వెల రు 2-0-0, నెలకొనుటగా కొనుపాటి 1-0-0 ముగ్రహే (164) గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము, విశాఖరెవెన్యూ జిల్లా.

కత్తికట్టలు

కత్తికట్ట గుర్తి గలము పొందు గలవి. వాగైతెను. 1-5-0 రూ 1-8-0. దీనిని కొనుపాటి దివలీ ఉచితము. జ్యోతిషములతో విద్యాపాఠము అధ్యాపకులకును, వి. వెంకటేశ్వర అండ్ కో. కట్టెలు అండ్ బాక్ బేకర్స్ వారి "కత్తికట్టలు" (గోదావరిజిల్లా) "కత్తికట్టలు" అగ్రెసు: "కత్తికట్టలు" విశాఖరెవెన్యూ జిల్లా.

ఉంగరములు



వివాహసమయములందు, వాటకములందు, ఇతర కుళకార్యములందు బహుమతియిచ్చుటకు, స్వంత ఉపయోగమునకు తగిన మొదటిరకం బంగారు ఉంగరములు, పుష్పరాగములతో కట్టబడిన ఉంగరములు, క్లావరు, అగ్లెస్, నీలు, పాము, మున్నగురకములలో గలవు. ఇవిగాక అన్నిరకముల బంగారు, వెండి నగలు రెడూచుచేయుట అమృతమునకు సిద్ధముగానున్నది. తృప్తికరముగా లేకున్న వాసను తీసికొని వైశ్రమిచ్చెదము. లక్ష్మీ జ్యాయలరీ కంపెనీ, 13/233, వైనాబజారు, మద్రాసు.

శ్రీవాల్మీకి రామాయణములోని

సుందరకాండము అంధటికాశాభ్యుదయశాస్త్ర ప్రతిమాపారామణ్యుల క్రమాదిసహితము. రూ 5. పోస్టేజ్ 15 అణాలు. పాండురంగమాహాత్మ్యము (తెనాలి రామకృష్ణశర్మ) రచింపబడినది. రూ 5. ఆరస్వర శాస్త్రము మార్గవంశవాడీభటుల వెలుపును రూ 1-8-0 పో, ఆరశే. శ్రీరంగచార్యులు, 9, పల్లెయపల్లికొండ, పాతకావేలూ - మద్రాసు.

జ్యోతిష రహస్యము

ప్రపంచము దేతలేనను మిక్కిలి భాగ్యవంతులుగా చక్కని తెలుగులో వ్రాసుబడినది. ఈ పుస్తకము చదివిన ప్రతివారును యితరులహాయములేకుండ తమంతట తామే జ్యోతిషులగుదురు. ఇట్టి పుస్తకము ముందెన్ని సమ ప్రయత్నంబుచేసినను, ఈ పుస్తకములో నేనెది జ్యోతిషవాగ్ధములు, అనుభవ ద్వాగములు జ్యోతిషులకిదియను తెలియజేసి హంశములు కలవు. దిక్కుసారి చూచినవైని వ్రాసిన సంకెటలు విజయమిహితీ తెలియను. ఒకరతి నెల రూ 2-8-0 లు దిగువ చిరువానూరు ప్రాయసల యును. కళింగ జ్యోతిషనిలయము చోడవరం, విశాఖజిల్లా జిల్లాం.

బొగ్గుపులుసు వాయువు (Carbonic acid Gas)

అన్నివిధములయిన ఏ రేటెడ్ హాటల్ల తయారు చేయుటకు ఉపయోగించునది,
చెన్నపురి గవర్నమెంటు కేమికల్ ఎక్సామినేషన్ వల్ల గ్యాసు శుద్ధమైన దని యోగ్యతాపత్రము
పొందబడినది.

సోడావాటర్ మిషనులు

ప్యారి అండ్ కంపెనీ వాల్ కంట్రాక్టరులు లేరు గాన వలయువారు క్రింద కనపరచిన
విలాసమునకు వేరుగా వ్రాసుకొన్న యెడల ఆర్డరు నప్లయిచేయబడును.

ప్యారి అండ్ కంపెనీ, మేనేజింగ్ ఏజెంట్స్,

ఈస్ట్ ఇండియా డిస్ట్రిబ్యూషన్ అండ్ షాంక్ షాక్ రీస్ (లిమిటెడ్) నెల్లికుప్పం.

(దక్షిణ ఆంధ్రాడు కల్లా)



వెంటుకలే అందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు చుక్కలతో తుడిచుకొనుటనే త్వరకరము.
తుడిచుకొని వెంటుకల నెట్టికలను వెంటుకల పాదాభిరమము.

అంతకుముందు రావించుకొను.

నేడే

కామినియా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు.

ఇది విజృంభణ చేయబడినది.

వెంటుకల కట్టి కోగ మున్ను, తిలో మున్ను మున్ను,
యిది విజృంభణము.

వెంటుకల పిట్టుట గాని, గరుకున గాని యుండును.

హా వెంటుకల మురిల యెట్టుటి పెట్టెదనను గట్టి పట్టు
కని అంతి మెరదన యందును.

ఈ కోమలనే దీనిని పరిశీలించి చూడును.

వెంటుకల యెట్టుకొన్నది యగునో కనిపెట్టుడు.

కామినియా నీలనూనె విన్ను వర్షోక్త్యున్నదిగ జేయును.

ఈ బుడ్డి 1-5 రుక రూపాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని చోట్లలోను ఈ గ్రేడ్ వెంటుకలను (కామినియా
విజృంభణమును) కనిపెట్టు.

ఇది మరల విజృంభణ చేయబడినది, ఇది విజృంభణము.

కామినియా నూనె దొరకును, తేనెను,

హా యెట్టుట.

అంగ్లొయిండియన్ డ్రగ్స్ అండ్

కెమికల్ కంపెనీ,

155 జమ్నామనీడు, బొంబాయి.

(128)

హామి నూనెను (మొదలు, తిల ఆర్డరు కావలసినవస్తువు
“టెక్స్ డిల్ లెటర్స్” వే వ్రాయుము.
ఇది విజృంభణ చేయబడినది. అట్టవచ్చునట్లు గుణముగలది.
1 కొప్ప బుడ్డి 1-5 రుక రూ 1-0-0
1 డ్రామ “ ” 0-12-0
1 డ్రామ “ ” 0-8-0
కొప్ప చుక్కల నేడే నమూనాను చర్చిన బుక్కి
కనిపెట్టిన బాగున చుక్కలకొట్టిన వ్యాపించును.

సిద్ధమకరధ్వజ (వై.వె.కె.ఆర్.ఎస్. 920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేద వధులలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఇందు తుడిచేసిన రగము, బంగారము, కర్పూర, కన్న
కర్పూరము మొదలగు వివిధరస ద్రవ్యములు చేరియున్నది. వై.గ్రంథములోని యోగము ప్రకారము నిర్మితముగా
తయారుచేయబడియున్నది.

కో. స్వేచ్ఛావారములో నకరచిద్ధివధ్వజే. మధాయా: కాంతిజనన: కామోద్దీపకవ్యూహా||
బుద్ధిని, ఆయుర్వాయమును తుడిచేయును. కేరీరమునకు కాంచినవిచ్చును. హేమ్యుగ భాతుపుష్టితేజీ కామోద్దీపనము
గలిగించును. అతిమాత్రము, తీయ, సుఖకోగములు, మొదలగు భాతుతీయకనములకు వ్యాధులలో హేమ్యుగ మున్న
యోగకరము.

అంగ్రాఅయుర్వేద షార్మసీ (లిమిటెడ్) వసూలైన మూలభదనము 1,12,925.

షార్మసీ ఆచంట లక్ష్మీవతి వి. యే., ఎమ్. వి. సి. యమ్. గారిచే వ్యాపింపబడినది.
19 హామికోడు హామికోడు, ముద్రాను.

నిర్మితముగా తయారుచేయబడిన కాస్త్రీయకోవధములకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

దంత చూర్ణము

నెల డబ్బీ 1-కి 0-2-0

ఈ ధంతచూర్ణముతో పండ్లతోముడుకలన చిగుళ్లనుండి రక్తము
ప్రవహించును. నోరు దుర్గంధములేక యుండును.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి - మద్రాసు.

నెలనులభము!

ఫల మధికము!!

మోహిని తైలము

వెండ్రుకలను వెంచి నిగనిగ లాడించును.

5 రులములు గల సీసా 1-కి ఆకాము 0-12-0 ముత్రమే.

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు.

నెలనులభము.

ఫల మధికము.

ఏలూరులో గొప్ప మేడ లాటరీ

మాటూరి బ్రహ్మన్న గారి

కుమార్డు సర్వేశం తాలూకు మేడ.

రూ 16,500 లకు లాటరీ

చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ 3,300 చీట్లు

అమ్మలాగా!

కృష్ణాజిల్లా, ఏలూరు పెద్దబజారులోని మున్సిపల్
నెం 148 రు కలిగియుండుచీట్ల 30 దంతులు గలిగి
నామేడను అద్దాల బీరువాల ఫిట్టింగున్న, ఫలము సహా లాటరీ
మూలముగా విక్రయించుచున్నాను. 1922 వ సంవత్సరము ఫిబ్ర
వరి 10 వ తేదీనుంచి చీట్లు విక్రయించుచున్నాను. చీట్లు పూర్తి
యగుచున్నవి. లాటరీ చీట్లు యావత్తు పూర్తియైన వెంటనే
లాటరీ కలిపే తేదీ వ్యత్యలలో ప్రచురపంచి యేలూరుపట్టణ
మలో ఖురానా మనుష్యుల యెదుట లాటరీ జేయబడును.
గనుక ప్రతివారను వారి వారి యిచ్చవలె నిర్ణయించుకొనుట
కిది మంచికరణము. త్వరపడు, తరుణము మించిపోయిన
తిరువాత పశ్చాత్తాపపడిన లాభములేదు. లాటరీ చీటి ఒకటికి
రూ 5 లు మాత్రమే. ఇంకా పూర్వమయిన తిరిగిపట్టు, విజ
ములున్న కోరువారు మా యేజంట్లవల్లగాని వేరుగా నాన
వాసిగాని తెలుసుకోవలయును. ఈ చీట్లవల్ల కమాల ఆయుర్వ
సామ్య కృష్ణాజిల్లా యేలూరు వెంట్రాకో ఆపరేటివు బ్యాం
కోలో నుంచబడును.

2. ప్రతిగామమునందును మంచి యేజంట్లు కావ
య్యెను. మంచి కమిషను ఇయ్యబడినను. వివరములు కోరువారు
యొక్రింద సంతకముచేసినవారికి వ్రాసిగాని, స్వయంముగా వచ్చి
గాని తెలుసుకొనవచ్చును. (189)

“చీట్లు కావలసినవారు, కను ఆద్రస్యను స్పష్టముగా
వ్రాయును చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ ముఖే అర్ధరూ చేసి
యెడల, అంకిత వెంటనే చీట్లు టిపాలో పంపించబడును.”

ఏలూరు

కృష్ణాజిల్లా,
1-7-1922.

మాటూరి సర్వేశం.

మేడ చాక్రబార్తీ.

ముఖ్యగవనింపు.

1920-వ సంవత్సరం ఆగస్టు నెల మొదటి

తేది నుండి అన్ని ఖరలు మార్పుబడినది.

The Zandu Pharmace-
utical Works Ltd.,

Elphinstone Road, Bombay.

ఇప్పటి కాలము ననుసరించి మిక్కిలి

నమ్మకముగాను, తప్పుక గుణము నిచ్చునట్లును
ఆయుర్వేద యోగధములను తయారు చేయు
చున్నాము.

హిందూదేశమునందు జరిగిన ఆయు
ర్వేద వస్తుప్రదర్శనము లన్నిటిలో బంగారు
పతకములు బహుమతిగా పొచ్చియున్నారు.

పై కనిన విలాసమునకు వ్రాసినచో
ధరల పట్టి పంపబడును.

జాండా పర్వ సూటికల్

వర్కుస్

ఆయుర్వేద యోగధముల తయారు

(388) బొంబాయి నెం 13.

ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రియల్ ప్రెసిగు కంపెనీ

పోస్ట్ ఏజెంట్లు: కాకినాడ.

వనావధినరస్పర్శిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క కలిమిని తగ్గించును. బొంబాయి
అయి నెట్టిక గాంచినది. ధర 1-10-0

ఇండియా సీలోకానందు ఎన్సటిక్రెషను తలాలాభము
ఉచితముగా పంపబడును. (389)

విలాసము సి. డి. సావంత్

నెం 144 వనసవాడి, బొంబాయి